

AKADEMIA W MIEŚCIE

(Pół)rocznik Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku
nr 2 – kwiecień 2018

proj. Hubert Bilewicz

Styczeń

22

Barbara Massalska

Luty

12

Świat usiadł

Marzec

8

Dzień Kobiet

Luty

21

Alfred Wiśniewski

Marzec

31

Hubert Smużyński

AKADEMIA W MIEŚCIE

(Pół)rocznik Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

nr 2 – kwiecień 2018

Projekt Kartka z kalendarza przywołuje ważne dla Uczelni daty związane z osobami i wydarzeniami.

Koncepcja – Anna Polańska

Realizacja – Zespół Biblioteki i Archiwum

Drodzy Czytelnicy,

Wiosenny numer *Akademii w Mieście*, który trzymacie Państwo w rękach, kontynuuje dialog rozpoczęty jesienią ubiegłego roku przez Jacka Dominiczaka. Dialog, który zaprasza do wspólnej dyskusji twórców, artystów, projektantów, ale też historyków sztuki i ich sympatyków.

Punktem wyjścia jest zawsze Akademia, jej społeczność i dzieło – artefakty będące owocami konkretyzujących się w rzeczywistości myśli i idei. Z założenia koresponduje z nimi kontekst – miasto, rozumiane metaforycznie i dosłownie – zawężone do miejskich rogatki i równocześnie przekraczające swoje granice – Gdańsk, Trójmiasto, Pomorskie, Polska...

Autorzy tekstów zawartych w drugim numerze uczelnianego periodyku skupili się na interwencjach realizowanych dla miasta. Opowiadają o roli Akademii w kształtowaniu doświadczonego odbiorcy sztuki. Sięgają przy tym do różnych narzędzi i metod, a swoją ofertę i komentarz kierują do osób w różnym wieku.

Integralną częścią wiosennego wydania *Akademii w Mieście* jest kalendarium aktywności Akademii na polach pro-edukacyjnym i pro-kulturowym minionego – 2017 roku.

Na okładce mamy też nowe „A”. Zgodnie z ideą i przyjętym założeniem, zaproszenie do zaprojektowania litery na okładkę zostało skierowane do autora tekstu głównego – Huberta Bilewicza.

Zachęcam Państwa do lektury, zapraszam jednocześnie do kontaktu z nami – redakcją, do przesyłania materiałów i tekstów, którymi zechcecie Państwo podzielić się z naszymi Czytelnikami w kolejnych numerach czasopisma. Naturalnie czekamy również na głosy krytyki, w końcu każdy kolejny numer *Akademii w Mieście* ma być bardziej doskonały.

Z życzeniami miłej lektury,
Mariusz Wrona

Od akademii po godzinach do (roz)brojenia sztuki

Hubert Bilewicz

To będą raczej przypomnienia niż wspomnienia¹.

4 Oczywiście jest, że topografii AKADEMII nie definiuje wyłącznie jej dosłowne fizyczno-przestrzenne rozumienie. Przestrzeń istnieje, lecz również jest nośnikiem znaczeń, jest przestrzenią semiotyczną. Umieszczenie AKADEMII w takim rozumieniu wykracza poza budynki, w których ma ona swoje siedziby: Wielkiej i Małej Zbrojowni oraz Domu Angielskiego. AKADEMIA jest w Gdańsku, jednocześnie tu i tam, w dosłownym, lecz również przenośnym znaczeniu. AKADEMIA w MIEŚCIE stanowi przestrzeń społeczno-mentalną. Toposemiotyka AKADEMII obejmuje szeroko obszary poza samą instytucją, jej artystyczną powinnością, edukacyjną misją i dydaktyczną codziennością.

AKADEMIA to przestrzeń spotkań i wymiany myśli; jej toposferę wypełniają ludzie i rzeczy; artyści i artefakty; nauczyciele i uczniowie; ludzie sztuki i adepci twórczości. Tę swoistą antroposferę przenika specyficzna ikonosfera. Żyjące osoby i niegdysiejsze osobistości egzystują w przestrzeni nasyconej niezliczonymi obrazami i wyobrażeniami; schedą tradycji bądź wysiłkami pamięci; niejednokrotnie wzniosłymi gestami, czasami zaś po prostu zwyczajną rutyną.

¹ Tekst poniższy opowiada o kilku pozaprogramowych inicjatywach dydaktycznych mających miejsce w gdańskiej ASP w ciągu ostatnich dwóch dekad, których byłem współorganizatorem i uczestnikiem.

OCENZUROWANO

akademia sztuk pięknych w gdańsku
akademia po godzinach
zaprasza na kolejne spotkanie:

sztuka i cenzura

hubert bilewicz
max bochenek
jacek friedrich
paweł krajka
zbyšek mańkowski
daniel muzyczuk
małgorzata omilanowska
roman nieczyפורowski
jacek staniszewski

OCENZUROWANO

24 maja 2007

audytorium akademii sztuk pięknych w gdańsku
targ węglowy 6
godz. 18.00

*Akademia po godzinach*¹ zainicjowana w gdańskiej ASP w końcu zeszłego stulecia miała być, jak to wówczas formułowano: „innym wcieleniem Akademii Sztuk Pięknych”. A dalej deklarowano w trybie swoistego manifestu: „Akademia po godzinach żyje dzięki SZTUCE, istnieje dzięki ludziom sztuki, działa dzięki Akademii Sztuk Pięknych. Gromadzi wszystkich, którym bliski jest teoretyczny namysł nad sztuką. Akademia po godzinach jest miejscem spotkań znawców i wyznawców sztuki. Stwarza okazje do uprawiania dyskursu o sztuce, prowadzenia interdyscyplinarnego dialogu, prezentacji idei oraz konfrontacji postaw. Akademia po godzinach nie jest instytucją, choć organizacyjnie funkcjonuje w Akademii Sztuk Pięknych. Mimo, iż odbywa się po godzinach, nie jest marginesem działalności Akademii i nie sytuuje się na jej obrzeżach. Wkracza w jej codzienność i przenika do jej wnętrza. Nie jest jednak pasożytem na ciele Akademii. Jest raczej symbiontem. Wzajemne związki określają tu prawa artystycznej i dydaktycznej osmozy. Akademia po godzinach nie chce uczyć sztuki czy kształcić artystów. Próbuje natomiast inspirować, formułuje problemy, prowokuje pytania, ujawnia dylematy dotyczące sztuki. Forma Akademii po godzinach jest otwarta, struktura umowna i nieco labilna, zaś tryb funkcjonowania okazjonalny. Akademia po godzinach jest dzięki TYM i dla TYCH, którzy „po godzinach” swój czas chcą poświęcić sztuce.

Rozpoczęty w 1999 r. cykl spotkań wykładowo-dyskusyjnych, początkowo zatytułowany był *Wykłady na koniec wieku* i miał na celu podjęcie problemów najistotniejszych dla sztuki kończącego się właśnie XX w. W szczególności eksponowane były zagadnienia najważniejsze

1. *Akademia po godzinach* była cyklem wykładów i paneli dyskusyjnych organizowanych w l. 1999–2009, a odbywających się w audytorium ASP. Formuła periodycznych (najczęściej comiesięcznych) spotkań stwarzała okazje do uprawiania dyskursu o sztuce, prezentacji idei, konfrontacji postaw, prowadzenia interdyscyplinarnego dialogu. Program merytoryczny tworzyli historycy sztuki z Zakładu Nauk Humanistycznych ASP: Hubert Bilewicz, Roman Nieczyפורowski, Jacek Friedrich przy współudziale i pomocy Katarzyny Moro i innych zapraszanych okazjonalnie osób. Na *Akademii po godzinach* składały się różne cykle spotkań, podczas których podejmowano najistotniejsze problemy dla sztuki minionego już XX w., jak i rozpoczynającego się kolejnego stulecia. Zasadniczy cykl comiesięcznych paneli dyskusyjnych *Po godzinach* koncentrował się wokół każdorazowo wybieranych tematów, sprowadzonych najczęściej do hasłowych tytułów, np. *Akademizm w sztuce XX wieku*; *Sztuka i płęć*; *Sztuka i polityka*; *Po co sztuka?*; *Sztuka i głupota*; *Uczyć sztuki*; *Sztuka mężczy i wiele innych*; zob. *Mówiąc o drżących ciałach. Rozmowa z Hubertem Bilewiczem / Speaking of Trembling Bodies. Conversation with Hubert Bilewicz* [rozmawiał Sławomir Lipnicki], [w:] Małgorzata Kaźmierczak, Patrycja Ryłko, Ania Witkowska (red.) – *Znajomi znad morza / Friends from the Seaside*, 2016, ss. 345–361 / 394–409.

z punktu widzenia konsekwencji dla sztuki współczesnej. Tematyka kolejnych wykładów coraz częściej prowokowała do porzucania ram chronologicznych upływającego stulecia, penetrując najczęściej obszary sztuki ostatnich trzech dekad i aktualnego życia artystycznego. Rolą spotkań było raczej formułowanie problemów, ujawnianie dylematów, zarysowywanie kontrowersji oraz stawianie pytań, niż akademickie wykładanie historii sztuki XX w.

Comiesięczne wykłady odbywały się w trakcie trwania roku akademickiego (od października do maja) zawsze w czwartki od godz. 17. bądź 18. Przeciągały się częstokroć do godziny 21.–22. Spotkania te miały charakter indywidualnych prezentacji przygotowanych przez zaproszonych gości. Poszczególne wystąpienia były najczęściej różnicowane koncepcyjnie i formalnie. Dotyczyły zarówno problemów ogólnych jak i zagadnień szczegółowych. Wszystkie spotkania kończyły się dyskusją panelową z publicznością.

Hasłem jednego ze spotkań (15 maja 2003 r.) było *Sztuka i edukacja*. Celem była problematyzacja relacji sztuki do edukacji. Oczywiście i doniosłość tego związku określa przecież Akademia Sztuk Pięknych. Przedmiotem rozważań był wymiar edukacyjny oraz poznawczy sztuki, jak również problematyka pedagogiki artystycznej (dawnej i współczesnej), a także zagadnienia dydaktyki sztuki. Edukować (łac. *educere*) oznacza przecież wychowywać, kształcić, uczyć, lecz również zabrać z sobą, poprowadzić. Podczas dyskusji podjęto próbę odpowiedzi na kilka podstawowych pytań: Czy sztuki w ogóle można nauczyć? Czy sztuki można czy należy uczyć? Czy sztuka czegoś kogoś uczy? Czy, jak i kogo można kształcić artystycznie? Czego właściwie uczyć we współczesnym kształceniu artystycznym? Na te priorytetowe kwestie próbowali wówczas udzielić odpowiedzi: Hubert Bilewicz, Piotr Bogdanowicz, Jacek Friedrich, Jacek Dominiczak, Piotr Kawiecki, Sławomir Lipnicki, Roman Nieczyפורowski, Kamila Nielek-Zawadzka, Tomasz Szkudlarek, Marzena Trela i Agnieszka Wołodźko.

Inne spotkanie, pt. *Sztuka i sacrum* (21 listopada 2002 r.), inaugurował na przykład specjalny wykład o. Jana Andrzeja Kłoczowskiego OP pt. *Sztuka a religia. Los człowieka – los Boga* (współorganizowany przez Pomorskie Towarzystwo Filozoficzno-Teologiczne).

Poza zasadniczym duktem czwartkowych wydarzeń *Akademii po godzinach* organizowane były inne, jak np. wykłady nazywane *Pomiędzy*. Ich celem miało być penetrowanie obszarów nieoznaczonych i niedookreślonych. Ukazanie różnorodnych fenomenów pogranicznych, zdarzeń peryferyjnych, alternatywnych działań, miejsc osobnych, sytuacji

niszowych itd. Przedmiotem spotkań była próba definicji wzajemnych relacji między sztuką a kulturą masową, twórczością a odtwórczością, historią a współczesnością, akademią a miastem. Podejmowane tematy miały przedstawiać zjawiska sytuujące się pomiędzy konwencją a dowolnością, konformizmem a kontestacją, akceptacją a dezaprobatą. Zasadą tych spotkań było zderzanie tego, co oczywiste i niejasne, jednoznaczne oraz ambiwalentne, elitarne i powszechne. W tym cyklu wystąpili: Piotr Jaworski z prezentacją *spray art* (5 kwietnia 2001 r.); Jerzy Szyłak mówił o mistrzach komiksu (26 kwietnia 2001 r.); zaś Sławomir Lipnicki zorganizował spotkanie pt. *Filozofia śmierci* (26 października 2001 r.), podczas którego Piotr Krakowiak, duszpasterz przy Akademii Medycznej w Gdańsku, konsultant na wydziale onkologii i radioterapii, pracownik gdańskiego hospicjum, miał wystąpienie *Psychologia wobec umierania*; Marek Latoszek, profesor socjologii medycznej, patologii społecznej, pracownik Akademii Medycznej w Gdańsku, wygłosił tekst *Przyzwolenie na eutanazję - przyczynek do wiedzy o społeczeństwie*; Marian Kwapiński, archeolog, pracownik naukowy Muzeum Archeologicznego w Gdańsku mówił o śmierci w pradziejach, a Hubert Bilewicz miał prezentację pt. *Thanatologia Artistica*. Innym z wydarzeń w cyklu *Pomiędzy* było spotkanie pt. *Ekspozycja muzealna jako dzieło sztuki?* (23 maja 2002 r.), w którym udział wzięli: Hubert Bilewicz, Jacek Friedrich, Jacek Popek i Beata Szyber. Punktem wyjścia stała się konstatacja, że ekspozycja muzealna najczęściej postrzegana jest jako tło dla wystawionych dzieł sztuki, a w publicznym odbiorze, w recenzjach z wystaw przeważnie jest niedoceniana. Nierzadko jednak także ekspozycja posiadać może wartości artystyczne. Spotkanie panelowe miało na celu przywołać podstawowe zagadnienia związane z dziełem wystawienniczym i poddać dyskusji wybrane problemy ekspozycyjne, m.in. kryteria artystyczności ekspozycji; rola i zadania ekspozycji w całości wystawy; problem relacji oprawy plastycznej do obiektów wystawionych. Problematyka pogranicza sztuk wizualnych i edukacji podejmowana była często przez Małgorzatę Cackowską z Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego. Mówiła ona o antropozofii i sztuce wychowania (7 grudnia 2001 r.), jak również o książkach dla dzieci, dzieląc się refleksjami z Międzynarodowych Targów Książek dla Dzieci w Bolonii (9 maja 2003 r.).

Innym pomysłem były wykłady pt. *Retrospektywy*, których idea wynikała z chęci podsumowań artystycznych, warunkowanych zarówno przełomem stuleci, jak i końcem oraz początkiem każdego roku.

↑ Spotkanie pt. *Uczyć sztuki*, 23 listopada 2006, stoi Hubert Bilewicz, obok siedzi Aneta Szyłak, fot. Karolina Matusik.

Spotkania te miały na celu przypomnienie oraz ocenę z perspektywy czasu zjawisk, sytuacji i zdarzeń artystycznych z dalszej i bliższej przeszłości. Cykl miał swoje dwie odrębne edycje (odbywające się w grudniu i styczniu każdego roku). *Patrząc z oddali* – dotyczył sztuki sprzed stulecia i był chronologicznym i problemowym przeglądem sztuki oraz jej kontekstów kolejnych lat początku XX w.: w 2001 – sztuki 1901 r., w grudniu 2005 r., przedmiotem była sztuka roku 1905. *Podsumowania* natomiast dotyczyły sztuki roku minionego rozpatrywanej w perspektywie światowej, polskiej i gdańskiej. Chodziło zarówno o wydobycie wydarzeń wyjątkowych, jak i charakterystykę całego obszaru sztuki. Spotkania te odbywały się w konwencji indywidualnych prezentacji oraz dyskusji panelowych.

Cykl spotkań pt. *To lubię* miał na celu ujawnienie własnych preferencji estetycznych oraz prezentację indywidualnych wyborów artystycznych zaproszonych osób. Przedmiotem cyklu była problematyzacja istotnych

↑ Spotkanie pt. *Sztuka a pornografia*, 29 marca 2007, Kordian Lewandowski i Wojciech Zamiara, fot. Katarzyna Moro.

↓ Spotkanie pt. *Sztuka uwodzenia, uwiedzenie sztuką*, 19 października 2006, od lewej Hubert Bilewicz, Jacek Friedrich, Katarzyna Moro, fot. Karolina Matusik.

dla odbioru sztuki kategorii smaku i gustu, jak również uświadomienie wpływu mody na upodobania artystyczne. Konwencja spotkań oscylowała pomiędzy autodemaskacją a klimatami konfesyjnymi. Na jednym z nich (w kwietniu 2003 r.) wystąpił Jacek Friedrich, zapraszając następującym anonsem: „...brak spójnych preferencji najogólniej mówiąc: Bach, wczesny punk, Webern, Beatlesi, Monteverdi, późny Coltrane, muzyka Podhala, Albert Ayler, Karol Szymanowski, muzyka fortepianowa wczesnego romantyzmu, Dolphy, i tak dalej. Uspokajam – nie będę (chyba) próbował mówić o wszystkim, tym bardziej zaś wszystkiego puszczać. Zdaje mi się, że skupię się na jazzie pierwszej połowy lat 60-tych. Ostrzeżenie i samousprawiedliwienie – jestem tylko miłośnikiem, żadną zaś miarą nie jestem znawcą, wobec czego proszę nie oczekiwać wiele ponad prezentację ulubionych utworów. To chyba mieści się w ramach wyznaczonych przez organizatorów. Proszę też pamiętać o tym, że idę na pierwszy ogień – innym będzie łatwiej”.

Kolejną inicjatywą w ramach *Akademii po godzinach* były *Ruchome obrazy*, które koordynował i prowadził Sławomir Lipnicki. Był to cykl otwartych, poprzedzonych wstępem prezentacji twórczości znanych artystów z dziedziny teatru, filmu, realizacji multimedialnych. W 2001 i na początku 2002 r. odbyły się m.in. poprzedzone wstępem Huberta Bilewicza, Romana Nieczyפורowskiiego i Jacka Dominiczaka projekcje filmów dokumentujących twórczość Tadeusza Kantora pt. *Wielopole, Wielopole, Nigdy tu już nie powrócę*, prezentacja filmu Michelangelo Antonioniego *Zawód reporter*, filmu *Caravaggio* Dereka Jarmana, poprzedzonego dwugłosem wykładowym pt. *Homoseksualizm w sztuce* Huberta Bilewicza i Jacka Friedricha oraz projekcja filmu w reżyserii Piera Paolo Pasoliniego pt. *Dekameron* ze wstępem Julii Michalak z Koła Naukowego Studentów ASP.

Nigdy natomiast nie zrealizowano planowanego cyklu „zabytkoznawczego” pt. *obok/wobec*, mającego na celu zapoznanie ze spuścizną artystyczną Gdańska i okolic. Zasadą spotkań miała być autopsja, natychmiastny i bezpośredni kontakt z dziełem. Wybrane każdorazowo obiekty, począwszy od zabytków architektury, aż po przedmioty rzemiosła artystycznego, miały być poddawane opisowi, analizie i interpretacji. Spotkania te, prowadzone w formie konwersatoryjnej, miały odbywać się w terenie, w kościołach, muzeach, na ekspozycjach stałych i wystawach czasowych.

Po dekadzie periodycznych spotkań, swoistą kontynuacją wygasłej (emocjonalnie i organizacyjnie) *Akademii po godzinach* stał się

zainaugurowany w 2009 r. cykl wykładów, zainicjowanych i współorganizowanych przez gdański Klub Krytyki Politycznej oraz Zakład Filozofii Wychowania i Studiów Kulturowych Uniwersytetu Gdańskiego, zatytułowany *Pociąg myśli*, którego celem miała być prezentacja i dyskusja nad najbardziej wpływowymi prądami myśli humanistycznej przełomu XX i XXI w. Organizatorzy chcieli przybliżyć uczestnikom między innymi: filozoficzną myśl francuską i niemiecką, tematykę tzw. przełomu estetycznego, dyskusję nad kwestią gender, współczesne próby przewyciężenia paradygmatu postmodernistycznego; łącząc podczas spotkań analizę idei socjologicznych i filozoficznych z refleksją nad sztuką i literaturą. Formuła tych wykładów, przeznaczonych dla trójmiejskich studentów i licealistów oraz osób szerzej zainteresowanych problematyką humanistyczną, obejmowała wprowadzenie do problematyki oraz dwie krótsze analizy szczegółowych zagadnień, po których następowała dyskusja. W semestrze letnim roku akademickiego 2008/2009 zorganizowano cykl trzech spotkań zatytułowanych: *ciało, seks, (bio)władza*, w ramach którego odbyły się następujące spotkania: *Ciało* – wykład wprowadzający na temat *Nadzorować i karać* Michaela Foucaulta, połączony z analizą zjawiska cielesności w kulturze i sztuce (19 marca 2009 r.); *Seks* – wykład wprowadzający wokół *Historii seksualności* Michaela Foucaulta, połączony z refleksją na temat dyskursów seksualnych we współczesnej kulturze, sztuce i polityce (23 kwietnia 2009 r.)²; *(Bio)władza* – wykład wprowadzający na temat fragmentów *Trzeba bronić społeczeństwa* Michaela Foucaulta oraz analiza pojęcia biowładzy we współczesnym kontekście (21 maja 2009 r.).

Po niespełna dekadzie przerwy podjęto decyzję o reaktywacji formuły podobnych spotkań o charakterze wykładowo-dyskusyjnym, prowadzonych w formule panelowej. Celem ich miało być wzbogacenie pozaprogramowej oferty dydaktycznej gdańskiej ASP, jak również przyciągnięcie odbiorców spoza Akademii. W 2017 r. zainicjowano cykl pt. *(roz)brojenie sztuki*³. Po co to zrobiliśmy? „W nowym cyklu spotkań dyskusyjnych w ramach ZBROJOWNI SZTUKI chcieliśmy pacyfistycznie ją rozbroić, a tak naprawdę poddać ją namysłowi akademickiemu i publicznej debacie.

2. Jako prelegenci w spotkaniu wzięli udział: Katarzyna Dułak, Piotr Kozak, Tomasz Swoboda. Spotkaniu towarzyszyła promocyjna sprzedaż książki Georgesa Bataille'a – *Erotyzm*.

3. *(roz)brojenie sztuki* – cykl dyskusji panelowych organizowanych przez Międzywydziałowy Instytut Nauk o Sztuce gdańskiej ASP, którego pomysłodawcą, kuratorem i moderatorem był Hubert Bilewicz.

Sztuka aktualna bowiem nieźle broi, albo co najmniej nie jest grzeczna. Jest problematyczna i często prowokacyjna. W większym stopniu kwestionuje niż respektuje, bardziej dekonstruuje, niż utwierdza. Najczęściej jej odbiorowi towarzyszy dezorientacja oraz mieszanie. Oskarża się ją o niezrozumiałość, zaś artystów o zarozumiałość. Trzeba było się temu przyjrzeć bez uprzedzeń; zidentyfikować i rozbroić współczesne mechanizmy i strategie artystyczne; zdemaskować sztuczki, chwytły czy puste gesty, żeby tym bardziej ją zrozumieć i mocniej poczuć jej moc pokazywania nam świata. Nie chcieliśmy jednak demobilizacji sztuki ani odebrania jej swoistej siły rażenia. Chcieliśmy raczej obezwładnić mity i stereotypy jej dotyczące oraz wytrącić dyskurs o sztuce z rąk demagogów czy cyników, fundamentalistów czy zwykłych populistów. Dzisiejszy świat sztuki jest bowiem mozaikowo zróżnicowany, niesłychanie pluralistyczny, o dawno zamazanych granicach, coraz bardziej zacierających się, bądź po prostu niejasnych kryteriach, przepełniony powszechną niepewnością oraz narastającą frustracją zarówno twórców, jak i odbiorców. Celem spotkań było ujawnienie istotnych kwestii oraz postawienie kolejnych pytań. Jednoznacznych i wyczerpujących odpowiedzi oraz gotowych recept nie należało się spodziewać!”

Zastanawiając się dla kogo te spotkania miały być, jacy odbiorcy mogli być nimi zainteresowani, uznaliśmy, że są to zwłaszcza ci, którzy się sztuki obawiają, jak również ci, którzy jej nie pojmują, bądź tacy, którzy są już nią znudzeni. Jako zachęty użyliśmy wezwania: Nie lękajcie się! Tym bardziej, że mieliśmy spoglądać czy omawiać sztukę wspólnie (nie)uzbrojonymi oczami i słowami. Postanowiliśmy rozładować właśnie podczas dyskusji w Wielkiej Zbrojowni, od ponad półwiecza siedzibie gdańskiej ASP, narosłe napięcia, zmierzyć się z dylematami tworzenia i życia w świecie sztuki. Uznaliśmy z góry, że popatrzymy ze zrozumieniem i wyrozumiałością na rozliczne sztuczki sztuki, na jej ciągłe brojenie; a równocześnie zajmiemy się rozbrojeniem jej arsenału w akademicki, bezpieczny dla nas sposób, jednak bez straty dla potencjału sztuki. Spotkania zorganizowaliśmy w sposób dawno już wypróbowany. Po wstępnym zagajeniu moderatora, głos zabierały zaproszone na każde ze spotkań osoby, których trwające około kwadrans wystąpienia stawały się punktem wyjścia do dyskusji, następnie zaś do debaty z publicznością.

Stając przed wyborem, co uczynić w pierwszej kolejności przedmiotem naszego namysłu; czego chcemy posłuchać i co wspólnie obejrzeć,

wreszcie, o czym chcemy rozmawiać, stworzyliśmy kwestionariusz spraw istotnych dla nas, tu i teraz, w Akademii, lecz również poza nią, w otaczającej nas rzeczywistości, czy wreszcie ważnych w naszym życiu (jako artystów, nauczycieli, studentów, twórców): Czy sztuka rzeczywiście broi i wyrządza szkody? Czy z umownej swej natury jest raczej nieszkodliwa? Czy sztuka jest może przemocą symboliczną? Czy na pewno trzeba sztukę rozbrajać? Czy odzwierciedla współczesny świat? I czy widzowie przeglądają się w niej jak w lustrze? Czy może raczej uderza w odbiorców? Czy sztuka raczej diagnozuje czy także przewiduje bądź uprzedza? Czy należy się jej rzeczywiście bać?

Kwestią, o której rozmawialiśmy na pierwszym spotkaniu, była „bezbronność sztuki”⁴. Zastanawialiśmy się, czy sztuka realnie coś jeszcze może? Jaki społeczny skutek może wywołać? Czy zdana jest wyłącznie na gettoizację we współczesnym świecie sztuki i marginalizację we współczesnej rzeczywistości? Czy – wreszcie – jest użytecznym polem dla hochsztaplerów i łatwą pożywką demagogów lub chłopcem do bicia dla polityków? Czy bezbronność sztuki jest jej wadą, czy może paradoksalnie z bezbronności sztuki wynika właśnie jej siła? Jesienią odbyło się spotkanie pt. *Sztuka jako młot*, o mocy, perswazyjności i ekspresji sztuki; o dużej sile jej rażenia, niekoniecznie związanego z topornymi środkami⁵. Na kolejnym, pt. *Sztuka jako lustro* zastanawialiśmy się, co sztuka odzwierciedla? Czy możemy przejrzeć się w niej jak w lustrze? Jakiego rodzaju odbić dostarcza i co możemy uczynić, gdy zwierciadło jest zmętniałe bądź roztrzaskane?⁶ Podczas ostatniej dyskusji panelowej zatytułowanej *Sztuka jako barometr*⁷, sprawdzaliśmy diagnostyczno-mierniczy potencjał sztuki. Pytaliśmy: Czy sztuka wskazuje stan

---

4. W spotkaniu, które odbyło się 30 marca 2017 r. w Audytorium ASP, jako prelegenci i dyskutanci udział wzięli: Hubert Bilewicz, Małgorzata Cackowska, Jacek Dominiczak, Dorota Grubba-Thiede i Zbigniew Mańkowski.

5. W spotkaniu, które odbyło się 26 października 2017 r. w Baszcie ASP, jako prelegenci i dyskutanci udział wzięli: Hubert Bilewicz, Jacek Dominiczak, Dorota Grubba-Thiede i Zbigniew Mańkowski.

6. W spotkaniu, które odbyło się 30 listopada 2017 r. w Baszcie ASP, jako prelegenci i dyskutanci udział wzięli: Hubert Bilewicz, Małgorzata Cackowska, Zbigniew Mańkowski, Roman Sebastyański i Tomasz Siwiec.

7. W spotkaniu, które odbyło się 21 grudnia 2017 r. w Baszcie ASP, jako prelegenci i dyskutanci udział wzięli: Hubert Bilewicz, Bogna Łakomska, Zbigniew Mańkowski, Łukasz M. Sadowski i Agnieszka Wołodźko.

ciśnienia w kulturze, czy raczej go podnosi (bądź obniża)? Czy sztuka coś antycypuje, coś zapowiada, a może nawet przepowiada?

I co dalej?

Przed nami następne, zaplanowane na 2018 r. spotkania: w marcu *Sztuka, która się wtrąca*, w maju: *Sztuka, która się opłaca*, a w grudniu: *Sztuka, która porusza*.

Zabrzmie to zapewne patetycznie, ale winniśmy to zarówno sztuce i twórcom, jak również Akademii i miastu. Potrzebne jest to zresztą zarówno nam samym: twórcom, nauczycielom, studentom, uczniom, jak też wszystkim, dla których sztuka jest istotna; naszym obecnym i przyszłym widzom i słuchaczom.

Relacjonując powyższe inicjatywy edukacyjne dziejące się od prawie dwóch dekad w przestrzeni pomiędzy AKADEMIĄ a MIASTEM, z perspektywy mego profesjonalnego wykształcenia jako historyka sztuki, lecz też z perspektywy uprawianego przeze mnie od ćwierćwiecza zawodu nauczycielskiego, warto przytoczyć lapidarne strofy wybitnego kuratora i krytyka sztuki Ryszarda Stanisławskiego:

*Sztuka jest wyzwaniem / Sztuka jest zabawą / Sztuka jest agitacją /
Sztuka jest kontemplacją / Sztuka jest myśleniem / Sztuka jest ucieczką /
Sztuka jest krzykiem / Sztuka jest wyznaniem / Sztuka jest milczeniem /
Sztuka jest bronią / Sztuka jest złudzeniem / Sztuka jest grą /*

.....

*Czym jest zatem historia sztuki?*⁸

---

8. Cyt za: [praca zbiorowa] – Tessera. *Sztuka jako przedmiot badań*, Kraków 1981, s. 224.

Zwierzęcość Anny Kalwajtys

Katarzyna Lewandowska

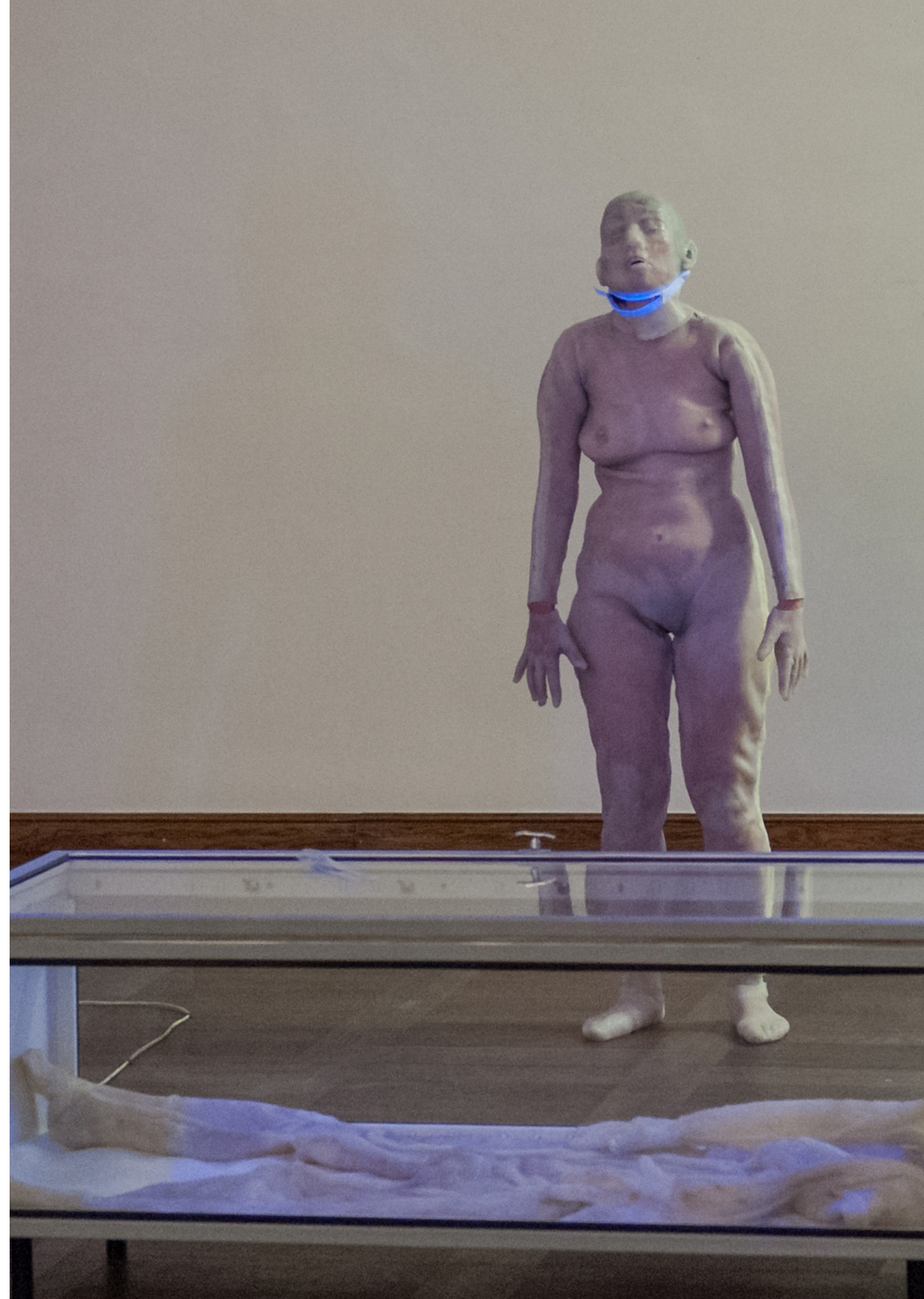
→ Anna Kalwajtys, performans podczas wernisażu wystawy *Gniazdo*, ASP w Gdańsku, 10.01.2018, fot. Bartosz Żukowski.

*Freedom is a constant struggle. Freedom is a constant struggle, O Lord, we've struggled so long we must be free*¹.

Być na marginesie to zarazem być częścią całości, ale również pozostawać poza centrum. Dla nas – czarnych Amerykanów i Amerykanek z miasteczka w Kentucky – tory kolejowe były codziennym przypomnieniem naszej marginalności. Za tymi torami znajdowały się ulice z chodnikami, sklepy, do których nie mieliśmy wstępu, restauracje, w których nie mogliśmy jadać i ludzie, którym nie mogliśmy patrzeć prosto w twarz. Za tymi torami znajdował się świat, w którym nie mogliśmy patrzeć prosto w twarz. Za tymi torami znajdował się nasz świat. Za tymi torami znajdował się nasz świat, w którym mogliśmy pracować jako służące, odźwierni, prostytutki – słowem we wszystkich zawodach polegających na usługiwaniu. Mogliśmy wchodzić do tego miasta, ale nie mogliśmy w nim mieszkać. Musieliśmy zawsze wracać na margines, za tory kolejowe, do chat i ruder na skraju miasta. [...] Mimo to ruch feministyczny nie zaowocował trwałą feministyczną rewolucją. Nie wyeliminował patriarchy, nie wykorzenił seksizmu – opartych na nierówności płci, wyzysku oraz opresji. W związku z tym zdobycze feminizmu są wciąż zagrożone².

1. Por. Angela Devis [online] <http://criticallegalthinking.com/2013/11/25/transcription-angela-davis-freedom-constant-struggle-closures-continuities/> (dostęp: 13.02.2018).

2. Bell Hooks – *Teoria feministyczna. Od marginesu do centrum*, przeł. Ewa Majewska, 2013, s. 27.

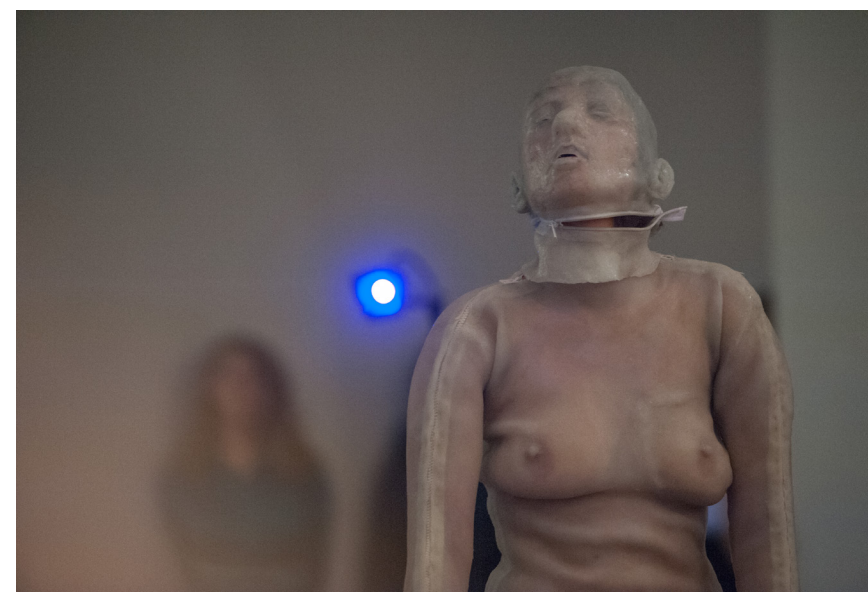

O twórczości Anny Kalwajtys już pisałam i zapewne będę dalej to robiła. Dlaczego? Ponieważ Ona mnie inspiruje, zaskakuje i porusza. Jej performatywne działania tną ciało i umysł tej/tego który w nich jest. Kiedy TO się zaczyna, artystka nieprawdopodobnie skoncentrowana wchodzi w siebie tylko widzialną przestrzeń i powoli, coraz szybciej, poruszając biodrami, zaczyna swój wojenny taniec: kobiecy, gniewny, pełen siły i energii – pożerającej i jednocześnie dającej nowe, energii bezwzględnie niszczącej i pełnej współczucia. Wprowadza siebie i innych w trans, wiruje jak Kali, staje się Dakinią – Podniebną Tancerką, która na swoich warunkach stwarza dookoła siebie przestrzeń. Ona jest centrum, jest tą pierwszą krwistoczerwoną kroplą pochłanianą zachłannie przez ziemię.

Anna Kalwajtys należy do artystek, które głównym medium wypowiedzi uczyniły ciało – swoje i innego. Delikatne i nierzadko nagie, staje się potężną bronią skierowaną w nienaruszalny – wydawałoby się – porządek, narzucony przez zawsze męską i opresyjną władzę. Tym samym performerka wpisuje się w feministyczną, radykalną sztukę i wyrazistą, ostrą teorię lat 70. XX w. Wówczas to, przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych i nieco później w zachodniej Europie, formowała się grupa twórczyń, które odważnie obnażyły źródła opresji kobiet w sekсистowskim i mizoginistycznym społeczeństwie, w sferze instytucjonalnej i prywatnej. Teoretyczki i praktyczki przeanalizowały przyczyny opresji obecne w systemie patriarchalnym, określającym relację między płcią biologiczną i płcią kulturową, polityczne uwarunkowania ról płciowych; mechanizmy władzy wpisane w relacje mężczyzna – kobieta. Poddały również krytycznemu oglądowi ideologię patriarchalną oraz przyczyny przemocy płciowej.

Artystki korzystały z ciała poprzez różne środki wyrazu, mniej lub bardziej z nim eksperymentując. Ciało stało się polem walki³ z zastanym porządkiem. Narodziła się artystka totalna, artystka radykalna, artystka krytyczna, artystka wojownicza, artystka aktywistka, artystka feministka.

Przez wieki głosu kobiet nie słyszano. Były przeciwieństwem mężczyzn, którzy reprezentowali obecność, umysł, rozum, język, pismo. Kobiety stały po drugiej stronie – tej ciemnej, tajemniczej, wilgotnej. Utożsamiały brak, emocje, ciało, mowę.

↑↓ Anna Kalwajtys, performans podczas wernisażu wystawy *Gniazdo*, ASP w Gdańsku, 10.01.2018, fot. Bartosz Żukowski.

3. Hasła *Your Body Is a Battleground* użyła Barbara Kruger w swojej pracy zatytułowanej *Untitled* z 1989 r.

Analizując założenia religii czy prądów filozoficzno–religijnych: monoteistycznych, politeistycznych, apostołskich, animistycznych – to, co charakterystyczne dla nich wszystkich, to stygmatyzacja kobiety, ze względu na jej biologię. Żeńskie libido odpowiedzialne było za rozproszenie skoncentrowanego męskiego umysłu, krew menstruacyjna – brudziła, kalała czystą przestrzeń mężczyzny. Wagina zaś była miejscem przeklętym, przerażającym, niewidocznym i wciąż niepoznanym⁴.

*Kobieta z natury tajemnicza, naturalnie wydziela tajemnicze płyny. Jest stale wilgotna. Często płacze, coraz to sika, ma upławy, ma miesiączkę, strzyka pianą. To „femina, fex Satanae, rosa fetens, dulce venenum” (kobieta, męty szatana, śmierdzący olej różany, słodki jad)*⁵.

Ania Kalwajtys podczas performansu, który 10 stycznia 2018 r. w gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych otworzył wystawę *Gniazdo*, zmieniła się w Zwierzę, groźną Kreaturę, wściekłą Samicę. Weszła w drugą skórę, kokon, który szczelnie oblekł jej ciało. Ten gest ma wyraźną konotację z wielowiekowym uprzedmiotowieniem kobiety. Stygmatyzowana była

⁴. Por. David G. Gilmore – *Mizoginia, czyli męska choroba*, 2003; Naomi Wolf – *Wagina nowa biografia*, przeł. E. Smoleńska, 2013; Catherine Blackledge – *Wagina. Kobięca seksualność w historii kultury*, przeł. Katarzyna Bartuzi, 2005.

⁵. David G. Gilmore – op. cit.

↑ Katarzyna Lewandowska podczas wernisażu wystawy *Gniazdo*, ASP w Gdańsku, 10.01.2018, fot. Bartosz Żukowski.

← Anna Kalwajtys, performans podczas wernisażu wystawy *Gniazdo*, ASP w Gdańsku, 10.01.2018, fot. Bartosz Żukowski.

negatywnie, traktowana właściwie jak istota nieludzka – zwierzę: krowa, świnia, kwoka, suka. Te zwierzęce charakterystyki odbierały kobietom człowieczeństwo, tym samym w epoce antropocenu skazywano je (trwa to do dzisiaj) na byty niższej kategorii. Kobiety – artystki były podwójnie wykluczone, ze względu na swoją płęć, a także na wyjście z tradycyjnie przypisanej dla nich roli społecznej. Lavinia Fontana (1552–1614) malując słynny portret Antonietty Ganzalus – dziewczynki cierpiącej na tak zwany syndrom wilkołaka – wydaje się, że przedstawiła swoją nienormatywną sytuację, związaną z szeroko rozumianym wykluczeniem. Monika Mausolf w cyklu rysunków pod tytułem *From F. Stories* pokazała pozornie odrębne historie. Ułożyły się one w całość – opowieść niepokojącą, w której główną bohaterką stała się kobieta, szamanka, mistyczka, historyczka, wariatka. Nie ma w niej niczego stabilnego, niczego co odwoływałoby się do racjonalności, rozumu; jest Ona zupełnie rozchwiana – tym samym niebezpieczna, bo nieobliczalna. Jest dzikim zwierzęciem. Dla niej nie ma żadnych nakazów ani zakazów. Pojawia się pomiędzy jawą a snem, szepcząc bezceństwa, w których skryta jest mądrość. Tytuł tego cyklu nawiązuje do życia dwóch szczególnych kobiet: Barbary Urselin –

→ Anna Kalwajtys, performans podczas wernisażu wystawy *Gniazdo*, ASP w Gdańsku, 10.01.2018, fot. Bartosz Żukowski.

– owłosionej „kreatury” z głową lwa oraz błogosławionej Katarzyny Tekakwitha – Irokezki z wojowniczego plemienia Mokhawków, Indianki o twarzy pełnej głębokich blizn. Jedna z nich to młoda dziewczyna, która posiadała niezwykle bujne owłosienie łonowe, traktowane przez właścicielkę z najwyższym ubóstwieniem. Swoje piękne ciało przykrywała białym prześcieradłem z otworem na podbrzusze i łono. Nad pępkiem, który przeistaczał się w nos, malowała oczy, a włosy łonowe niczym brodę starca, rozczesywała na dwie części tak, aby widoczne były wargi sromowe – usta wypowiadające „święte” słowa. O drugiej z nich opowiada bohater obrazoburczej powieści Leonarda Cohena *Piękni przegrani*. Maniakalny pan F. podąża śladami swojej patronki, oddając jej szczery kult⁶.

Fascynacja światem roślinnym i zwierzęcym – sprowokowana przez negatywne kalki nałożone przez racjonalną optykę męskiego – odsyłają do Rosi Braidotti i jej otwartości na INNEGO, łączenia RÓŻNEGO, na działaniu, którego źródłem jest kobiece współodczuwanie i nowa etyka oparta na doświadczeniu bólu, wrażliwości i zmienności⁷.

Anna Kalwajtys opisując Zwierzę mówi – w *performance i obiekcie*, który prezentuję na wystawie, ujawniam swoje zainteresowanie ciałem jako środowiskiem tworzonym przez wiele form życia, które istnieje w relacji do innych na styku tego, co jednostkowe i wspólnotowe. Interesują mnie zagadnienia dotyczące dekonstrukcji „kulturowości” ciała, antropologii ciała, ciała działającego, ciała naturalnego, pierwotnego, kulturowego, technologicznego, biotechnologicznego, zwłaszcza zaś takiego, które – mówiąc słowami Ernesta Laclaua – „nie jest już prywatne, ponieważ zostało przekształcone w laboratorium; nie jest również publiczne, ponieważ tylko jako własne ciało może wykraczać poza granice wytyczone eksperymentom przez moralność i prawo”⁸.

Upolitycznienie swojego ciała, ciała hybrydy, ciała samicy jest wizualnym manifestem feministycznym, w którym artystka czyni *hommage* dla *Interior Scroll* (1975) Carolee Schneemann, ale przede wszystkim dla *Genitalpanic* (1969) Valie Export (Waltraud Lehner).

6. Z wystawy *From F. Stories* Moniki Mausolf, która odbyła się w Wozowni w Toruniu 4–27.11.2011 r. Tekst kuratorski Katarzyny Lewandowskiej.

7. Rosi Braidotti – *Podmioty nomadyczne. Ucieleśnienie i różnica seksualna w feminizmie współczesnym*, 2009.

8. Anna Kalwajtys [w:] *Katalog wystawy „Gniazdo”*, 10.01.2018–26.01.2018, ASP w Gdańsku, kuratorki: Dorota Chilińska, Katarzyna Lewandowska, 2018; Ernest Laclau – *Nagie życie czy społeczne* [w:] Giorgio Agamben *Przewodnik Krytyki Politycznej*, 2010.

Gdańska performerka odsłania swoją waginę poprzez wycięcie skalpelem na jej wysokości otworu. Artystka robi to siedząc w szerokim rozkroku, jakby przygotowywała się do porodu lub seksu. Czynność ta sprawia jej trudność, ponieważ druga skóra jest twarda, a tam szczególnie. Skalpel trafia na zgrubienia powstałe w wyniku łączenia fragmentów. Skojarzenie oczywiście jest jednoznaczne z kliterodektomią, obrzydliwym procederem dokonywanym w imię tradycji⁹. Ten gest artystki może również odwoływać do przecięcia krocza kobiety w trakcie porodu, ale też odsłonięcia tego nieczystego kawałka nagiego ciała, które było w całej niemal historii Zachodu przedmiotem nadużyć, przemocy i kontroli¹⁰.

Anna Kalwajtys wciela się w Czarną Panterę, żyjącą w Polsce katolickiej, myśliwskiej, kraju patriotów, męskich bohaterów. Szczególnie dzisiaj niezwykle mocno wybrzmiewa krzyk artystki i atrybuty, których użyła, aby rozbroić to niebezpieczne gniazdo wyściełane białoczerwoną tkaniną.

← Anna Kalwajtys, performans podczas wernisażu wystawy *Gniazdo*, ASP w Gdańsku, 10.01.2018, fot. Bartosz Żukowski.

---

⁹. Zgodnie z wyliczeniami Światowej Organizacji Zdrowia na świecie jest około 140 milionów kobiet, na których przeprowadzono obrzezanie, od usunięcia lechtaczki, poprzez wycięcie całych zewnętrznych narządów płciowych przed zaszyciem pochwy, pozostawiając jedynie mały otwór umożliwiający oddawanie moczu oraz wydzielanie krwi w trakcie menstruacji. Zazwyczaj ma to miejsce przed ukończeniem 15. roku życia, w niektórych przypadkach przeprowadza się je także na niemowlętach w przekonaniu, że dzięki temu dziewczynka będzie dorastała w „czystości”, a jej honor pozostanie nienaruszony wraz z dziewictwem w ramach przygotowania do małżeństwa; spotyka to 3 miliony dziewczyn każdego roku. Abstrahując od silnego bólu i ryzyka infekcji, pociąga to za sobą długotrwałe konsekwencje: trudność w oddawaniu moczu, ból w trakcie uprawiania seksu, który zarazem jest pozbawiony przyjemności, a poród może okazać się śmiertelny zarówno dla matki, jak i dziecka. Źle wykonany zabieg może spowodować problemy z utrzymywaniem moczu oraz ostracyzm wewnątrz społeczności. Tłum. Paulina Dziedzic [za:] <http://codziennikfeministyczny.pl/waris-dirie-okaleczanie-kobietcych-narzadow-plciowych-przemoc-wobec-dziewczynek/> (dostęp: 13.02.2018).

¹⁰. Naomi Wolf – op. cit., s. 12.

Wystawa „Rzeczy. Kultura materialna”¹

Piotr Mikołajczak

→ Wystawa *Rzeczy. Kultura materialna*,
ASP w Gdańsku, październik/listopad 2017 r.,
fot. Piotr Mikołajczak.

Rzeczy dotyczą wszystkich. Bez nich bylibyśmy bezbronni, głodni, zagubieni, słabsi i moglibyśmy o wiele mniej; bez rzeczy mniej bylibyśmy ludźmi.

Rzeczy towarzyszą nam jako narzędzia, dzięki nim dbamy o zdrowie, wykonujemy czynności higieniczne, tworzymy własny wizerunek, budujemy domy i otaczającą rzeczywistość, dzięki rzeczom możemy wyrażać siebie, również poprzez twórczość. Czasem rzeczy stają się protezami pragnień, chwilowymi celami do których zmierzamy. Niekiedy są narzędziami, bez których nie potrafimy, albo nie chcemy żyć.

Tworzymy rzeczy, ale one tworzą też nas; nawet gdy tego nie chcemy, jesteśmy postrzegani przez ich obecność. To, jak jesteśmy ubrani, w jakich butach chodzimy, w jakich torbach nosimy rzeczy, jak się przemieszczamy, co leży na szafce przy naszym łóżku – to wszystko określa nasz smak, cechy, wiedzę, świadomość czy wreszcie – możliwości materialne. Poprzez nasz stosunek do rzeczy można ocenić, jakimi jesteśmy ludźmi.

Rzeczy są dowodem naszego doskonalenia, ewolucji i zarazem paradoksalnym dowodem trwania. Jedne z nich istnieją od tysięcy lat, w niemal skamieniałej formie, i służą wciąż tym samym rytuałom. Są naszymi najbliższymi towarzyszami, których nie zauważamy; te wszystkie miski, talerze, kubki, łyżki, noże, siekierki... Inne są tylko na chwilę. Pojawiają się jak schodki, po których wspinamy się do nowoczesności, która musi zmieniać się w przestarzałość. Te wszystkie płyty szelakowe, winylowe,

1. Wystawa odbyła się w Auli Wielkiej Zbrojowni Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, (październik/listopad 2017), kuratorzy – prof. Sławomir Fijałkowski, dr hab. Piotr Mikołajczak.

kompaktowe, taśmy perforowane, magnetyczne, dyski, napędy, karty, megapiksele – materialne dowody zmian, pojawiają się na chwilę i wkrótce stają się niemal abstrakcyjnymi formami, oderwanymi od funkcji.

Wystawa *Rzeczy. Kultura materialna* ujawniała i eksponowała te złożone związki ludzi z rzeczami.

Oprócz refleksji nad istotą przedmiotów, wystawa pokazała, jak duży wpływ na rzeczywistość materialną wywierają projektanci wzornictwa. Odczuwają oni szczególnie silny związek z rzeczami, ponieważ oprócz relacji użytkownik–przedmiot, które nawiązują wszyscy, uczestniczą w procesie powstawania rzeczy. Zastanawiają się nad sensem ich tworzenia, ich formą, funkcją, cyklem życia i jego końcem, nad związkami rzeczy z ludźmi i nad skutkami tych związków.

Z masy rzeczy wybraliśmy na wystawę około tysiąca – były to przede wszystkim szeroko rozumiane narzędzia. Zostały pogrupowane i wyeksponowane w gablotach skupionych wzdłuż osi auli Wielkiej Zbrojowni. Tworzyło to transparentną narrację, w której duża przestrzeń auli kontrastowała ze skoncentrowanymi w czytelnej linii detalami. Ekspozycja uzupełniona była nowoczesnymi multimedialnymi witrynami, w których wyeksponowano wybrane rzeczy, ilustrujące m.in. problemy technologii i rzemiosła, masowości i unikatowości utrwalania schematów estetycznych i ich burzenia. Wystawę dopełniała projekcja zdjęć autorstwa piszącego niniejszy tekst, przedstawiających używane rzeczy sprzedawane na bazarach.

Wśród blisko tysiąca zaprezentowanych na wystawie narzędzi znalazły się rzeczy zwykłe, niemal niezauważalne w codziennym użytkowaniu – spinacze, pinezki, klamerki czy wieszaki. Obok nich eksponowane były rzeczy niezwykle – m.in. stylowe akcesoria w postaci zegarków, okularów czy eleganckich butów. Niezwykłość reprezentowały też produkty marek rozpoznawalnych na całym świecie i dbających o najwyższej próby design – Alessi, Georg Jensen, Kyocera, Philippi, Porsche Design, Seletti, Stelton, Victorinox.

W kontraście do nich, w ekspozycji zaistniały przedmioty anachroniczne, które oderwały się od swojej funkcji i stały się niezrozumiałe dla współczesnego użytkownika. Tu znalazły się kościane suszarki do rękawiczek, szklane ostrzałki do żyłek, warsztatowe ręczne narzędzia mechaniczne, cała gama narzędzi kuchennych, w tym szczypce i młotki do kruszenia głów cukru. W tej klasie znalazły się przyrządy piśmiennicze – rapidografy czy grafiony, wreszcie – niedawno bardzo popularne nośniki

→ Wystawa *Rzeczy. Kultura materialna*,
ASP w Gdańsku, październik/listopad 2017 r.,
fot. Dariusz Dyr.

informacji - Zip czy Flopy Disk, niezrozumiałe i nierozpoznawalne już dla współczesnych nastolatków.

Pomiędzy rzeczami, które utraciły funkcjonalne znaczenie, a tymi wciąż używanymi, pojawiła się grupa przedmiotów, których zanikanie mogliśmy lub możemy jeszcze obserwować. To przedmioty których odrębność została wchłonięta poprzez urządzenia mobilne i zastąpiona przez aplikacje w smartfonach czy tabletach. Należą do nich nośniki dźwięku i obrazu, do których jeszcze niedawno podchodziliśmy z dużym zaangażowaniem emocjonalnym - płyty, kasety, taśmy filmowe, klisze, slajdy, wszelkie przeglądarki (nawet 3D), odtwarzacze kaset, płyt czy nawet plików, konsole do gier. Ale także kieszonkowe latarki, proste zegarki elektroniczne, budziki, nawigacje, czy kompaktowe aparaty cyfrowe. Wszystko to nosimy dziś w kieszeni, w małym „czarnym” pudełku, z podstawową funkcją telefonu. Osobną grupę w kategorii rzeczy zanikających stanowiły analogowe aparaty fotograficzne balansujące na granicy dawnej funkcjonalności i kolekcjonerstwa.

Ważną częścią wystawy były zabawki. One zawsze budzą silne emocjonalne reakcje, otwierając przed widzami drzwi do wspomnień z dzieciństwa. Zakres tych wspomnień był szeroki, ponieważ zaprezentowano bogaty przekrój zabawek, od historycznych sprzed niemal wieku, po współcześnie projektowane. Licznie reprezentowane w ekspozycji lalki

↑ → Wystawa Rzeczy. Kultura materialna,
ASP w Gdańsku, październik/listopad 2017 r.,
fot. Dariusz Dyr.

↑ Wystawa Rzeczy. Kultura materialna,
ASP w Gdańsku, październik/listopad 2017 r.,
fot. Dariusz Dyr.

najlepiej pokazywały zmiany, jakie nastąpiły w postrzeganiu tej zabawki – modelu człowieka.

Oprócz wymienionych wyżej kategorii rzeczy, na wystawie prezentowane były grupy przedmiotów typu proce, scyzoryki, noże bojowe i uniwersalne, nożyczki, siekiery, brzytwy, maszynki do golenia, lusterka, puderniczki, akcesoria medyczne, wibratory, hantle, dziadki do orzechów, korkociągi, otwieracze, formy do czekolady, długopisy, pióra, stalówki, linijki, krzywki i inne narzędzia umożliwiające pozostawianie śladów graficznych.

Wystawa zwracała także uwagę na granice projektowania i manowce dobrego smaku w przedmiotach. Kilkadziesiąt wyeksponowanych zapalniczek, o perwersyjnych kształtach czy fikcyjnej multifunkcyjności (np. zapalniczka-termometr, zapalniczka-zegarek, zapalniczka-długopis), pokazywały obszar wśród rzeczy, w którym rządzą prawa jarmarcznej rubasznosci czy „cudownej” funkcjonalności gadżetu. To sfery, do których zawodowy projektant rzeczy nieczęsto ma dostęp. Może i lepiej, że tak jest... Może należy cieszyć się tymi niekontrolowanymi wybrykami marzeń o rzeczach.

Jedną z najliczniej reprezentowanych grup na wystawie stanowiły rzeczy skupione wokół stołu. Były wśród nich ceramiczne i szklane naczynia, sztuce, narzędzia służące do przygotowywania posiłków, utensylia używane do spożywania określonych potraw, opakowania alkoholu i naczynia służące do jego podawania, czy wreszcie naczynia do ekspozycji pożywienia. Tu, podobnie jak wśród innych narzędzi, znalazły się rzeczy historyczne, popularne przedmioty używane obecnie oraz produkowane współcześnie narzędzia wysokiej klasy. Ekspozycja uzupełniona była propozycjami projektowymi studentów i absolwentów kierunku Wzornictwa ASP w Gdańsku. Był to bardzo ważny punkt ekspozycji – przedmioty koncepcyjne zaprojektowane przez studentów, znalazły swoje miejsce wśród wyżej wymienionych rzeczy. Wśród blisko tysiąca eksponowanych na wystawie obiektów kilkadziesiąt projektów stanowiły pomysły studentów. Tym samym wystawa pokazywała, jak młodzi projektanci znajdując się w strumieniu kultury materialnej oraz czerpiąc inspirację z istniejących relacji ludzi z rzeczami, dodają do nich nowe spojrzenia.

Pracując nad koncepcją wystawy, określiliśmy ramy, według których będziemy dobierali rzeczy do ekspozycji. W tym celu rozpoczęliśmy poszukiwania interesujących nas obiektów. Nawiązaliśmy kontakty ze zbieraczami, kolekcjonerami, sprzedawcami i miłośnikami rzeczy. Te spotkania zaowocowały godzinami fascynujących rozmów z ludźmi, którzy naprawdę znają się „na rzeczy”.

Chcę wyróżnić tu dr. Wojciecha Brzezińskiego z Wydziału Wzornictwa warszawskiej ASP, który wspomógł wystawę mnóstwem cennych przedmiotów, a kuratorów oczarował rozległą wiedzą na ich temat. Duży wkład w ekspozycję wystawy miały też inne osoby:

- Pan Tomasz Gut z *Inaczej niż w Raju. Stare meble, klamoty, bibeloty...*,
- Pan Leszek Łoboda – kolekcjoner,
- Pan Wojciech Szymański z *Galerii Starych Zabawek Gdańsk*,
- oraz firmy: Amber Inside, Apia, Balticus, Czerwona machina, Fiskars Polska Sp. z o. o., G. Gerlach, Gerpól, Jusky, Kinky Winky, ZENCOM ogrodniczekupuy.pl, Optyk Kochański, Polpora, Victorinox,
- a także pracownicy Wydziału Architektury i Wzornictwa gdańskiej ASP.

Wystawa *Rzeczy. Kultura materialna*, oprócz opisanych powyżej wątków, prezentowała także projekt „FUTURE OF FOOD” prowadzony przez dr Martę Flisykowską z Pracowni Designu Eksperymentalnego oraz konsultowany z mikrobiologiem Adamem Ossowickim z Netherlands Institute of Ecology (NIOO-KNAW). Projekty powstałe w gdańskiej ASP były częścią wkładu merytorycznego do opracowanego przez Infuture Hatalska Foresight Institute raportu *Future of Food*, którego partnerem strategicznym jest firma Tesco.

Projektując wystawę, zadawaliśmy sobie pytania, czy wciąż warto projektować nowe rzeczy, co te nowe tracą wobec dawnych, a co zyskują? Co nam daje technologia?

A zatem – czy warto projektować nowe rzeczy? Poza oczywistymi potrzebami rynku, wielką machiną sprzedaży i marketingu, trzeba stwierdzić, że warto. Warto zostawiać ślad w strumieniu kultury materialnej – ślad tego, co uważamy za piękne, mądre, przydatne, konieczne. Mamy prawo wypowiadać się przez nie o naszym „teraz”, szukać doskonalszego, pokazywać granice naszych możliwości.

→ Wystawa *Rzeczy. Kultura materialna*,
ASP w Gdańsku, październik/listopad 2017 r.,
fot. Dariusz Dyr.

Kuchnia malarska¹

Anna Królikiewicz

- Anna Królikiewicz – *Opowieść o dziewczynie, która nożem do krojenia mięsa wykrwawiła kapitana*, Wrocław 2015, fot. Michał Szymończyk.

1. Fragment przygotowywanej do druku monografii *Fascykula* oraz drobnych form z l. 2012–2016 – *Semiotyka kuchenna*, *Dieta awangardy*, *Trawić uchem*, *wąchać okiem*.

Podobieństwa narzędzi i substancji. Gęstość, kolor, temperatura, wodnistość, lepkość, tekstura, gramatura – to kategorie występujące w pracy z farbą i pracach kuchennych, nic dziwnego, że złączyły mi się sześć lat temu w pracy. Moment, w którym z pracowni malarskiej niby dużej, a jednak ciasnej od blejtramów, papierów do rysowania, sztalug, przeszłam siedem lat temu do niewielkiej kuchni, kilkanaście metrów dalej, był czymś naturalnym. Widocznie poszłam tam z jakąś myślą, widocznie przeniosłam tam myśl. Od dwudziestu pięciu lat moja twórczość obraca się wokół pustki, nieobecności, kruchości, pamięci i ciała. Po prostu zmieniałam medium. A może nie przeszłam przez korytarz i dywan, może przeszłam od porządku umysłu do porządku sensorycznego, uwiódło mnie swobodne krążenie między stanami skupienia. Gdyby przyjrzeć się historii sztuki i prześledzić w niej wątek jedzenia, uczyty, agape, wieczerzy – można znaleźć wiele obrazowań. Kuchnia wdrapała się na wyżyny kultury, przemyciła się w fartuchu na estetyczny parnas w martwej naturze i scenach śniadań na trawie, w epoce, w której burżuazyjne pryncypia kazały milczeć o wstydlwym krzątaniu i sprawach fizjologii – naturalnych konsekwencjach posiłku. W Ogrodzie Edenu, Adam ugryzł owoc otrzymany od Ewy – „nie” zwykłą, banalną, szarą renetę, tylko jabłko z drzewa poznania dobra i zła. Po ugryzieniu zawstydził się. Ten moment przyniósł wiele malarskich interpretacji, podobnie jak ostatnia wieczerza, mocny wizerunek wspólnej biesiady, ale przecież główne tego, co w domyśle poza obrazem nastąpi po niej. Jest bujna holenderska martwa natura z całym skomplikowanym słownikiem symboli, i jest sztuka współczesna, aż po prace Allana Kaprowa, a wcześniej performatywne wystąpienia futurystów, bankiety Salvadora Dalego, instalacja feministycznej kolacji Judy Chicago, kształtowane ukąszeniami i żuciem obiekty ze smalcu i czekolady Jany Sterbak, wideo odsłaniające żywą rzeźbę z ciał – głodzenie się do granic życia sióstr Raeven, czy przeciwległego bieguna – łój użyty przez Beuysa. Jedzenia można dotknąć, powąchać, posmakować, zachręści pod zębami lub rozpadnie się na podniebieniu. To bogactwo kodów tradycji, szyfry tożsamości. W kuchni mieszka pamięć – to refleks kultury, rezerwuar odbić, jakie zostawiają po sobie kolejne epoki, mody, wyznania, rytuały. Medium wypełnione znaczeniami, emocjami i często teatralnością, dzięki protokołom jedzenia, dyskursom gastronomicznym, kulinarnym szyfrom, tradycyjnymi i nowatorskimi technikami kucharskimi. Traktuję je jak bogaty język i używam od sześciu lat zamiast dotychczasowego języka rysunku. Uprawianie sztuki się nie skończyło, jedynie ewoluuje, ale nie

zanika. Chodzi o to, by dostrzec i dowartościować całą galaktykę zjawisk, które tworzą najnowszą sztukę, a ta nie kończy się na modernizmie – instalacja, performance art, czy późniejsze – bio art, nano art, wyrastają ze współczesnej nauki, stref tranzytu między dziedzinami kultury, transmisji między nimi, współczesnych dylematów, pytań, rozterek.

Ktoś kiedyś szukał w moich szufladach widelców, zobaczył między łyżkami do zupy dłuta do linorytu, wałki do farby, strzykawki, wycinaczki, pędzle, siteczka, pigmenty. „Kuchnia alchemiczki” – wysyczał. Desek nie używam, kroję wprost na blacie, który przez dwadzieścia trzy lata mieszkania w jednym miejscu zmienił wygląd, poczerniał od rysunku utrwalającego bezlik czynności mechanicznych poprzedzających wszystkie posiłki i budowanie wszystkich obiektów na wystawy. Wyszlachetniał tak, jak szlachetniejsze ludzki portret od zmarszczek świadczących o przeżywaniu i ciągłości własnej historii nieprzerwanej, niewyglądanej chirurgią plastyczną. Nie umiem się ograniczać deską do krojenia, jak nie potrafiłam w rysowaniu ograniczać się formatem papieru i nie lubię ograniczać się, żyjąc – już z góry przecież ograniczono mnie jakimś końcem, a ciało stale domagające się więcej przestrzeni i więcej wrażeń – jakimś odgórnym przyjętym, jako estetycznie dopuszczalnym, rozmiarem sukienki. Wcześniej trzymałam się dyscypliny i kanonów i temu zdecydowałam się przeciwstawić, raczej się w nie już nie pomieszczę i paradoksalnie tracąc granice ciała w rozmiarze 36, odzyskałam konsystencję. Ciało to atrybut przypisywany raczej kobiecie, mężczyźnie pozostawiano duszę – jaką byłoby szkoda przyjąć i to ograniczenie.

Jolanta Brach-Czaina, której *Szczeliny istnienia* przeczytałam w 2004 r., proponuje fenomenologiczny ogląd istnienia rozpoczynający się od zauważenia kolorów i rozmaitych kształtów materii. Klocki budujące rzeczywistość okołoludzką mają rozmaite kształty i rozmaite misje – wiśnia opisana przez filozofkę zwraca uwagę nie tyle na gastronomiczną możliwość zastosowania jej do przyrządzania pierogów, co raczej jest wskazówką, iż istota ludzka jest tworem mogącym kontemplować piękno przedmiotu ze swego świata, a następnie go zjeść – przedłużając w ten sposób własną egzystencję. Droga, aby przejść od abstrakcji do praktycznego dążenia, jest krótka.

W obu dyskursach – sztuki i kulinarnym, jest masa korespondujących ze sobą relacji historycznych, kulturowych, estetycznych. Świat przenika *Zeitgeist*, jest jak uporczywy zapach wplątujący się nam we włosy i nitki tkanin, w które jesteśmy ubrani, włączający nam pod czułą skórę – wachamy

wszyscy swój czas, wdychamy ducha epoki i doświadczamy jej skutków – kryzysów, uniesień, emanujemy nimi w wypowiedziach. Artyści i świat gastronomii podpatrują wzajemnie swe umiejętności, a recenzując obie grupy mówi się o nich w podobnym stylu, zarezerwowanym do tej pory być może wyłącznie dla sztuk wizualnych. Nie jestem entuzjastką tego faktu, opisuję, co zaobserwowałam. Mówi się na przykład o stosowaniu silnych kontrastów do pobudzenia zmysłów, o kolorze błyszczącym i matowym, o temperaturach, ciężarze, konceptualizacji, interaktywnym działaniu, wreszcie o sprawie chyba najważniejszej – o kompozycji i harmonii form. Estetyczne właściwości pokarmu wynikają z jego cech rzeźbiarskich, bo analogicznej transformacji, jakiej poddaje się tradycyjny budulec sztuki, można poddać materię jedzenia, można ją zmiękczyć, utłuc, zgranulować, nawilżyć, glazurować, polerować. Grube impasto, zanim Rembrandt położył je na płótno, było rozcieranym przez jego uczniów pesto – siedziałam w Amsterdamie w jego kuchni i uczyłam się robić kilka żółtych farb według przepisu mistrza – z rokitnika, rezedy, oliwy, wina. Kuchnia jest studium, pracownią i laboratorium demiurga (celowo nie używam słowa „artysty”) – współczesnego chefa, poszukującego już nie tylko w obszarach łakomstwa, kalorii, głodu i sytości, ale chemii i fizyki, właściwości performatywnych kuchni, synestezji, multisensoryczności, a także medialnych wpływów na zachowania społeczeństw. W sztuce i jej historii, wśród kilku punktów zwrotnych, przełomowy był nurt impresjonizmu. Wtedy brani za rebeliantów twórcy, odchodzący od realizmu na rzecz malarstwa światła, koloru i powietrza, oddawali widzowi obraz ulotnej chwili, momentu, wrażenia. Do jakiegoś stopnia podobny w moim odczuciu koncept, oparty właśnie o silne i złożone, ale ulotne wrażenia, choć zbudowane z konkretnego ciała pokarmu, realizuje kuchnia molekularna. Zamyka danie w podobnych wartościach – powietrza, pian i espumy, światła odbitego w trójwymiarowych strukturach i kulistych sferach, kolorze sosów, kawiorów i roślin – na ręcznie robionej na zamówienie zastawie stanowiącej płótno, podobrazie dla chyba już nie tylko potraw, a utworów. I trudno się czasem oprzeć spostrzeżeniu, że niektóre restauracje zmieniły się w galeryjne white cube’y, idealne kontenery na sztukę, przestrzenie nie dla posiłku, a dla gastrodoświadczenia.

Artysta Daniel Spoerri, podobnie jak ja, kolekcjonował i lubił chodzić po targach staroci. Wybierał interesujące go eksponaty, sety serwisów, sztuczków, zastawione stoły, ceraty i koce handlarzy, brał je w całości do pracowni i utrzymywał w swoich asamblażach. Mocował je do blatów lub

↑ Anna Królikiewicz – *Stół*, Gdańsk 2012, fot. Michał Andrysiak.

grubych płyt wraz z resztkami potraw, płynów, papierosowego popiołu i okruchów. Grupował, porządkował w pewien typ kuchennej opowieści i wieszał na ścianach swej Eat Art Gallery. Z perspektywy horyzontalnej, codziennej, banalnej, z porządku życia trafiały do pionowej, wertykalnej, muzealnej. Przestrzenne „obrazy usidlone”, jak je nazwała krytyka sztuki, dokumentowały życie, jakąś chwilę, która minęła, intymny kosmos spotkania przy posiłku, który wygasł, gdy po obiedzie zgaszono światło nad stołem. Moment chwycony i utrwalony w gablocie, w której przedmioty już nie karmią, tylko świadczą, są zapisem, rejestracją. Sam gest tego zapisu najmocniej widać w książce Spoerri'ego – *Topografia Anegdotyczna*, w której obrysowane na stołach obiekty prowokują wspomnienia opisane przez artystę. Jego prace mają znaczenie bliskie wątkom archeologicznym, mówią o kondycji społecznej w określonych warunkach, historii konsumpcji związanej z historią kraju, ale i historią sztuki, opowiadają o zmianach w dyskursie gastronomicznym, wzornictwie i zmianach smaku – osobistego, społecznego, narodowego. Mówią o czasie – tej specyficznej przyprawie w naszych zupach i naszych wspomnieniach, sygnującej procesy, trwanie,

znikanie, degradację. Eat Art Gallery otworzył Spoerri w 1970 r. na piętrze swojej restauracji w Düsseldorfie i biorę to bardzo do siebie jako dobry znak, bowiem to rok mego urodzenia, a po drugie nieco mu zazdroścę, czując z artystą silne związki – dla niego i dla mnie pokarm jest w uprawianej sztuce istotnym materiałem. Zaprasza do performansów, gotowania i wystaw Josepha Beuysa, Armana, Dietera Rotha, Piero Manzoni, przedstawicieli grupy Fluxus. To Fluxus, eksperymentując z pokarmem lekko i inteligentnie oraz idąc w ślad za futurystami i Salvadorem Dali, zapraszał na bankiety igrające z percepcją, ustalonymi przyzwyczajeniami i oczekiwaniami mózgu. We właściwej sobie strategii gry z odbiorcą dezorganizował zmysły, bawił się wyobrażeniami podczas degustacji. Ale nie stała za tym ciężka ideologia, jak w przypadku futurystów i Marinetti, unosił się za to nad całością chichoczący duch Dada – jego manifest i jego poezja. Równie fundamentalne dla wątku pokarmu w historii sztuki XX i XXI w. jest pisanie o jedzeniu i gotowaniu Waltera Benjamin – krytyka, filozofa i teoretyka kultury, ponadto nowy realizm francuski, akcyjniści wiedeńscy i cała współczesna fala myśli o ucieleśnianiu doświadczenia spożywania i odczuć z tym związanych, do tej pory marginalizowana, ale niezaprzeczalna, obecna. *Monomeal* – wyzwanie zaprojektowania jedzenia w jednym kolorze lub wielu dań i stanów skupienia z jednego składnika podjęli artyści europejskiej neoawangardy. Fascynująco brzmi opis menu

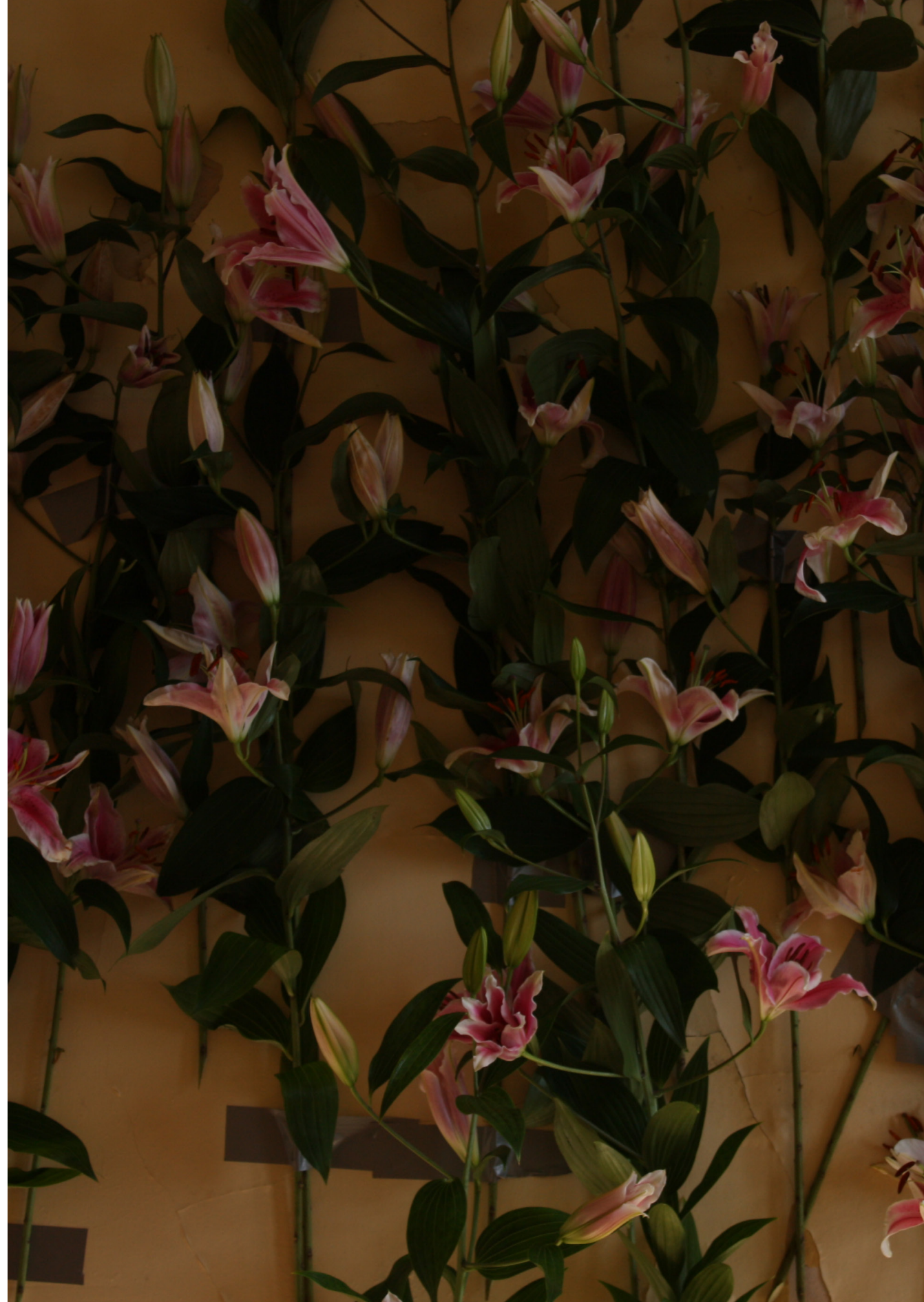

do którego docieram – *Fishmeal* z 1930 r. (ujęty w publikacji wraz z *Białym Posiłkiem* kompozytora Erica Satie z tego samego okresu) – przejrzysty rybny drink, galaretką rybną, chleb z mąki z ości, pudding, rybne lody, sałata rybną, rybne pralinki i tort. Podobnymi wątkami, krzyżując doświadczenia zmysłowe i swobodnie tasując talię doznań, zajmują się obecnie, od pewnego momentu wielcy szefowie kuchni. I ja podjęłam siedem lat temu decyzję, by zrezygnować z produkcji trwałych dzieł na rzecz obiektów samodegradujących się lub znikających, bo jadalnych, na rzecz konstrukcji z resztek, odpadów, słów, pisania, budowy więzi społecznych w sztuce relacyjnej, mocniej jeszcze pętając życie z pracą twórczą. Motywy mojej pracy mają wspólną morfologię, wyrastają z jednego korzenia, karmię je tą samą esencją, czasem tą samą trucizną.

↑ Anna Królikiewicz – *Stół*, Gdańsk 2012, fot. Michał Andrysiak.

→ Anna Królikiewicz – *Wallflowers*, Gdańsk 2013, fot. Ada Dobrzelecka.

Trwała obecność

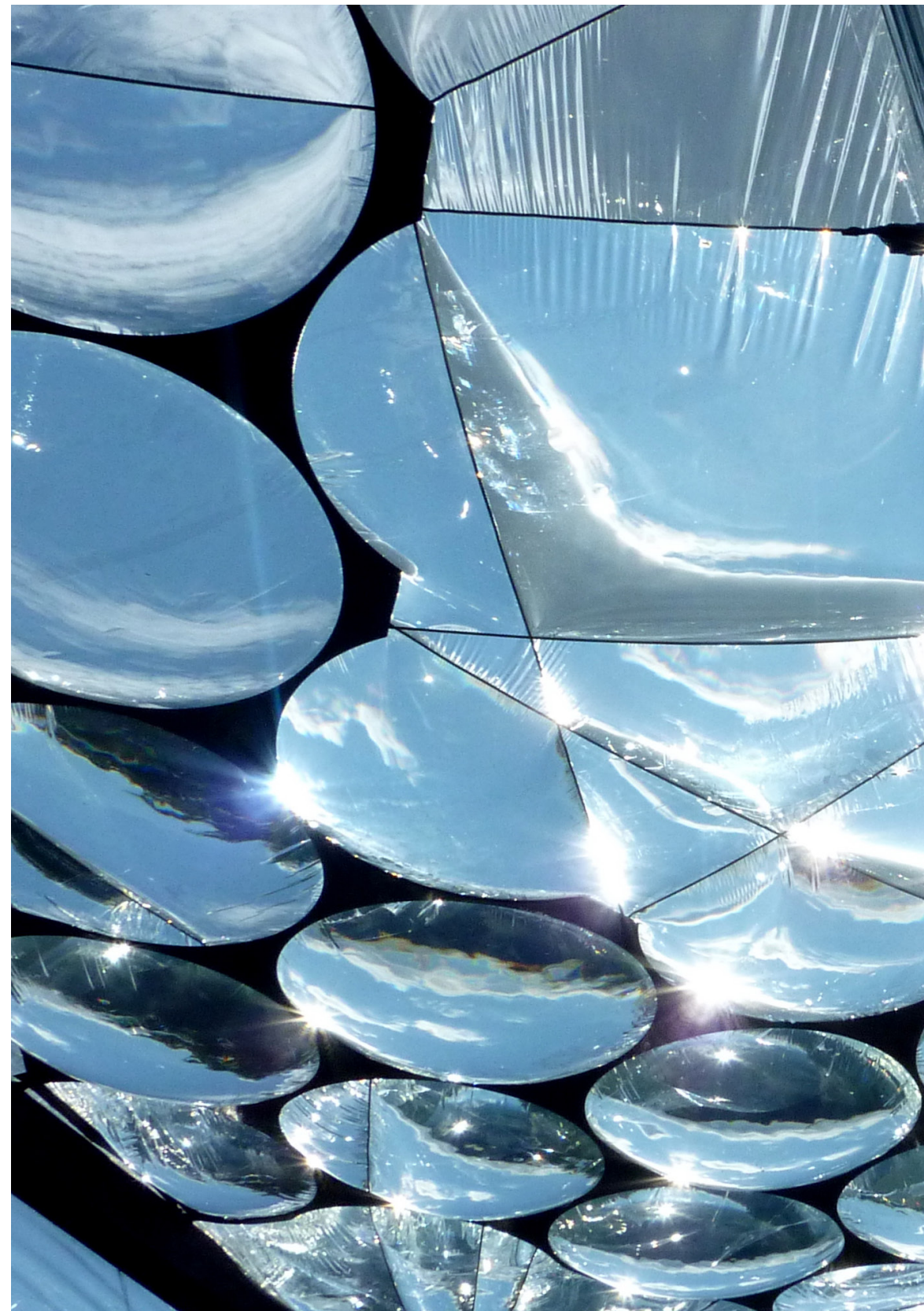
Tomasz Sobisz

Wydział Rzeźby i Intermediów [WRI] ASP w Gdańsku poprzez swoją aktywność jest zauważalnym i cenionym ośrodkiem artystycznym mającym wpływ na rozwój wielu obszarów życia artystycznego w Gdańsku, na Pomorzu, w kraju i zagranicą. Odgrywa znaczącą rolę w procesie budowania świadomości nowych form, obiektów i kształtów współczesnego świata, oswaja je i wpisuje w obecną warstwę kulturową.

46 Oddziaływanie Wydziału na zewnątrz przejawia się między innymi w licznych inicjatywach, których adresatami są mieszkańcy miasta i regionu. WRI corocznie organizuje szereg wydarzeń artystycznych, które są ofertą edukacyjną dla potencjalnych studentów oraz szansą zapoznania się z najnowszymi osiągnięciami sztuki, nauki i zobaczenia jej związku z praktyką życia codziennego naszej akademickiej społeczności. Zarówno w przestrzeniach miejskich, jak i z dala od miasta, znajdują się liczne ośrodki kultury, ślady działalności projektowej, realizacyjnej oraz plenerowej naszych studentów i wykładowców. Liczne obiekty zabytkowe, których wartość historyczna oraz dawna świetność trwają w symbiozie lub zmagają się z tym, co nowe i nam współczesne, powiązane są z historią Wydziału. To wszystko na naszych oczach obiektywizuje się poprzez szczególny udział potencjału dydaktycznego związanego z WRI zarówno dziś, jak i w niezwykle intensywnej, aczkolwiek krótkiej przeszłości...

Wydział Rzeźby i Intermediów ASP w Gdańsku jest otwarty również na współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, instytucjami kultury, galeriami, deweloperami, przemysłem stoczniowym, udostępniając im swój dorobek naukowy i usługi doradcze oraz często wspierając ich w uświadczeniu zamierzonych celów swoim bogatym potencjałem. WRI często realizuje projekty, które zakładają wzmocnienie powiązań pomiędzy jednostkami naukowo-badawczymi, samorządowymi i instytucjami kultury.

→ Dmitrij Buławka-Fankidejski – [Soczewki] Plener Rodowo, fot. Anna Jakubowska.

Szczególnym wydarzeniem, nacechowanym niezwykle „gorącą atmosferą”, bo związaną z wysokimi temperaturami, są zauważalne w Gdańsku już od osiemnastu lat (właśnie w tym roku ta inicjatywa osiągnie metrykalną pełnoletność), odbywające się zawsze we wrześniu Warsztaty Odlewnicze zainicjowane przez prof. Jana Szczypkę. Na dziedzińcu Wydziału Rzeźby ASP w Gdańsku – w 2001 r., Profesor Szczypka wspólnie z amerykańskim rzeźbiarzem Rickiem Battenem, którego wcześniej zaprosił do realizacji projektu, zbudowali piec do wytopu żeliwa. Z pomocą studentów i pedagogów, wykorzystując ich prace oraz własne, zrealizowano w żeliwie pilotażowy projekt (złożony łącznie z kilkuset elementów) – *Dwie wieże*. Projekt ten był pretekstem skupiającym uwagę studentów na konkretnym celu i zapoczątkował cykl spotkań, które przekształciły się w Międzynarodowe Warsztaty Odlewnicze. Warsztaty, to nie tylko poligon doświadczalny, lecz przede wszystkim uporządkowana oferta technologiczna, dostosowana do indywidualnych potrzeb każdego z uczestników. Ich celem jest zaznajomienie studentów z najnowszymi technologiami formierskimi stosowanymi w przemyśle zarówno w Stanach Zjednoczonych, jak i Europie Zachodniej. Wymiernym rezultatem zmagania uczestników są prace rzeźbiarskie, które powstają w trakcie warsztatów, pod fachową opieką specjalistów w dziedzinie odlewnictwa i rzeźby w metalu. Prace uczestników warsztatów są zawsze prezentowane na krótkiej wystawie podsumowującej rezultaty dwutygodniowych spotkań, połączonej z konkursem na najciekawszą realizację studencką. W l. 2001-2017 odbyło się 17 edycji warsztatów, w których udział wzięło 470 uczestników z uczelni krajowych i zagranicznych. Ten ogromny potencjał i rozmach Warsztatów Odlewniczych z pewnością godny jest kontynuacji i naśladowania w innych obszarach.

• Międzynarodowe warsztaty odlewnicze, 12 września 2017, fot. Bartosz Żukowski.

Podobnym i niezwykle mocnym ośrodkiem plenerowym powiązanim z Wydziałem Rzeźby i Intermediów poza Trójmiastem, i z jeszcze większą metrykalną tradycją, jest Plener w Rodowie. Pomysłodawcą wydarzenia jest prof. Mariusz Białecki. To cykliczny projekt, który na stałe wpisał się w kalendarz plenerowy naszego Wydziału. Plener ma charakter integracyjny, w ramach umów z innymi Uczelniami zapraszani są studenci i pedagodzy z Akademii: warszawskiej, krakowskiej, lwowskiej, łódzkiej, wrocławskiej oraz studenci z prowadzonej przez prof. Jacka Zdybla Pracowni Malarstwa Ściennego i Witrażu Wydziału Malarstwa ASP w Gdańsku. Praktyki wakacyjne nazywane „Plenerami” są w Akademii istotnym elementem kształcenia, a właściwie kształtowania przyszłego artysty. Celem pleneru jest umożliwienie pracy młodym artystom w przestrzeni otwartej, w warunkach odmiennych, niż te znane do tej pory, we wszystkich dziedzinach: rzeźby, ceramiki, malarstwa, grafiki, fotografii oraz, co najistotniejsze, umożliwienie studentom realizacji pierwszych indywidualnych projektów w przestrzeni publicznej. Duże spektrum materiałów dostępnych w Rodowie wraz z samą przestrzenią stwarza nowe możliwości. Pozwala zetknąć się z realnymi problemami i trudnościami warsztatowymi, ale też pozwala zobaczyć i odczuć finalny efekt – realizację w materiale. Oprócz zasadniczego celu, jakim jest uzbrojenie studenta w umiejętności warsztatowe (posługiwanie się narzędziami, pogłębianie lub zapoznanie się od podstaw z właściwościami materiału – kamień, drewno, metal, beton, żywice...), jest jeszcze wzajemne odkrywanie charakterów, znacznie bliższe poznanie osobowości każdego z uczestników (nie wyłączając profesorów). Jest to doświadczenie spójności tej grupy zawodowej, cementujące przyjaźnie. Dla artysty ważne jest ciągle doświadczanie i otwarcie na wszelką wzajemność. Wspólnie tworzymy rodzaj żywej galerii zewnętrznej. Plener stał się miejscem konfrontacji wielu akademii artystycznych oraz artystów ze Szwecji, Niemiec, Ukrainy, Rosji, Czech, Białorusi. Wydarzenie to zawsze kończy się cyklem wystaw i pokazów podsumowujących efekty współpracy międzynarodowej.

Odrębnym i bardzo interesującym nurtem płyną działania zauważalnej w strukturach miasta pracowni Projektowania i Organizacji Przestrzeni prowadzonej przez dr. hab. Roberta Kaję, prof. ASP, we współpracy z podmiotami zewnętrznymi. W tej pracowni zostały zrealizowane m.in. Warsztaty *Art and Science – Synergy of Art and Technology in Urban Spaces* we współpracy z Politechniką Gdańską na terenie Wrzeszcza w 2011 r. Natomiast w 2014 r. we współpracy

↑ Rafał Janiec, Jan Kuka – [Łódź] Plener Rodowo,
fot. Archiwum Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Rodowo.

z deweloperem Hossa, pracownia przeprowadziła konkurs na fontannę i jej realizację na terenie osiedla Garnizon we Wrzeszczu. Zwyciężył projekt autorstwa studentki Małgorzaty Sarneckiej. Innym działaniem Pracowni są warsztaty *Skala* premierowo zorganizowane na terenie Dolnego Miasta (plac Wałowy i okolice) w 2017 r. – to nowa inicjatywa i projekt, który zapewne dopełniony zostanie kolejnymi edycjami.

W ostatnim czasie pracownia Projektowania i Organizacji Przestrzeni przeprowadziła wspólnie z Gdańskim Klubem Wysokogórskim konkurs na epitafium dla alpinistów, którzy nie wrócili z gór. Zwyciężył projekt studenta Marka Ciszewskiego, który będzie realizowany już niebawem na terenie cmentarza „Srebrzysko”). Obecnie, w ramach warsztatów, pracownia razem z Wydziałem Architektury i Wzornictwa oraz we współpracy z Gminą Czarna Woda działa bardzo aktywnie przy tworzeniu nowego wizerunku w miejscowości Czarna Woda (2017–2018).

Pracownia prof. Roberta Kaję brała również udział w konkursie na formę ławeczki dla dewelopera Vastint Poland połączonym z międzywydziałowymi warsztatami pn. *Going upstream - projekt siedziska* na terenie osiedla

↑ Natalia Magalska, Marianna Grabska (proj.) – *Siedzisko*, fot. Natalia Magalska.

River View (2017–2018). Udział w konkursie zakończył się sukcesem dla studentek Natalii Magalskiej oraz Marianny Grabskiej, których projekt zajął pierwsze miejsce w konkursie i niebawem zostanie zrealizowany.

Przywołaniem i ocaleniem historii gdańskich kobiet zajęły się kilka lat temu aktywne gdańszczanki tworząc w 2010 r. projekt *Metropolitanka*, wspierany przez Instytut Kultury Miejskiej. Artyści z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, nawiązując do projektu spróbowali odpowiedzieć na pytanie – jaka jest rola kobiet w kulturze? Wykładowczyni dr hab. Bogna Burska i dr Anka Leśniak postawiły to pytanie przed studentami II roku Katedry Intermediów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Pracując w ramach projektu *Metropolitanka* skupiły się na szukaniu wizualnej strony historii. Tradycyjnie historie, a więc i herstorie, kojarzone są z pisanymi i mówionymi opowieściami, dźwiękiem słów, zapisanymi zdaniami. Jeśli pojawia się w nich obraz, to jest to najczęściej postać mówiąca, jej archiwalia czy miejsca, które wspomina. Wraz ze studentkami i studentami prowadzące projekt szukały też innych obrazów. Zastanawiały się nad formami, jakie może przyjąć narracja wizualna kobiet i o kobietach. Tylko w części prac pojawiły się słowa,

często obrazy i gesty artystyczne znaczą więcej niż klasycznie rozumiana opowieść. Studenckie realizacje prezentowały bardzo wiele postaw – od uważnej obserwacji i rejestracji, przez wytwarzanie własnych opowieści, aż po świadomą prowokację – mówiła o projekcie Bogna Burska.

WRI współdziała również z Fundacją Wspólnota Gdańska. Do tej pory zrealizowano w ramach współpracy m.in. Festiwal Gdańskich Lwów, Gdański Festiwal Rzeźby z Piasku, Festiwalu Sztuki Tutejszej TUTART, Plener Rzeźb z Kamieni Kaszubskich, Międzynarodowy Festiwal Form Przestrzennych *Rozdroża Wolności*. Jednym z ostatnich wydarzeń była inauguracja działalności Pasażu Sztuki w Centrum Sopot oraz wernisaż rzeźb Krzysztofa Ciupy – absolwenta ASP w Gdańsku z pracowni prof. Mariusza Białeckiego.

Przy wsparciu Prezesa Fundacji Andrzeja Stelmasiewicza udało się w l. 2015–2017 powołać do życia niezależne centrum artystyczne WL4 (ul. Wiosny Ludów 4 w Gdańsku). Odbywały się tam m.in. wystawy, warsztaty, plenery rzeźbiarskie, koncerty itp. Teren wokół budynku był idealnym miejscem do powstania plenerowej galerii rzeźb i instalacji. Należy mieć nadzieję, że wypracowany w WL4 potencjał twórczy znajdzie swoje miejsce w panoramie Gdańska.

Wydział Rzeźby i Intermediów ASP w Gdańsku, co podkreślają liczne przykłady obecności w przestrzeni miast, jest otwarty na współpracę z licznymi interesariuszami zewnętrznymi na różnych polach. Każda z przywołanych aktywności zasługuje na samodzielne i obszerne opracowanie. Zaawansowana współpraca z instytucjami kultury, galeriami, udostępnianie swojego dorobku artystycznego i niezliczone działania wspierające, często zostają zwieńczone uzyskaniem zamierzonych celów.

---

opieką wykwalifikowanych pracowników: wychowawców i specjalistów zatrudnionych w placówce¹.

Pomysł organizacji wydarzenia *Do poduszki* zrodził się na przełomie października i listopada 2017 r. jako kontynuacja wcześniejszej inicjatywy Koła Naukowego Wzornictwa PROCES (działającego przy Wydziale Architektury i Wzornictwa ASP w Gdańsku) zatytułowanej *Podaruj misia* – warsztatów szycia pluszowych niedźwiadków oraz pisania opowiadań z poszczególnymi misiami w roli głównej, zorganizowanych na przełomie marca i kwietnia ubiegłego roku w ramach pomocy podopiecznym placówki². Tym razem studenci zaangażowani byli w akcję szycia poszewek na poduszki.

Uczestnicy zostali podzieleni na dwuosobowe międzywydziałowe zespoły³. Zadaniem zespołów było zapoznanie się z dziećmi, rozpoznanie ich problemów oraz oczekiwań. Pozwoliło to następnie na przygotowanie wyjątkowych poduszek dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci. Każda z poduszek miała unikatowy charakter i wygląd. Ponadto każde dziecko otrzymało specjalnie dla niego napisaną bajkę opowiadającą historię zgodną z tym, co zostało umieszczone na poszewce (po zakończeniu warsztatów wszystkie bajki wydano w niewielkim nakładzie i wraz z poduszkami wręczono dzieciom jako pamiątki).

Warsztaty odbyły się dzięki wsparciu JM Rektora Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku oraz Koła Naukowego Wzornictwa PROCES. Wydruk zasponsorowała Drukarnia Cyfrowa Wielkoformatowa Akwilon. Inicjatorką i główną organizatorką warsztatów była Patrycja Walaszek, opiekę dydaktyczną nad warsztatami sprawował dr hab. Piotr Mikołajczak z Pracowni Podstaw Projektowania Wzornictwa Wydziału Architektury i Wzornictwa gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych.

1. Por. Dom im. J. Korczaka, *Nasze Dzieci* [online]

<http://www.korczak.gdansk.pl/dzieci/nasze-dzieci> (dostęp: 31.01.2018).

2. Projekt koordynowała Patrycja Walaszek; wsparcie okazały następujące uczelnie: Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, Politechnika Gdańska, Uniwersytet Gdański, Gdański Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Warszawski, a także Koło Naukowe Wzornictwa PROCES działające przy Wydziale Architektury i Wzornictwa ASP w Gdańsku.

3. Warsztaty miały charakter międzywydziałowy i nie były obowiązkowe. Uczestnictwo w nich stanowiło podstawę do uzyskania zaliczenia w ramach warsztatów projektowych ujętych w programie nauczania Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

↕ Warsztaty *Do poduszki*, fot. Patrycja Walaszek.

BOHATERZY SKROJENI NA MIARĘ

Pierwsze spotkanie z dziećmi w Domu im. Janusza Korczaka odbyło się 25 listopada 2017 r. Tydzień później, 2 grudnia, pracownia Akademii Sztuk Pięknych zamieniła się w manufakturę poduszek. Maszyny do szycia poszły w ruch, czterdziestu sześciu szwaczy-ochotników zamieniło czterdzieści sześć białych poszewek w dzieła sztuki przedstawiające bajkowe postaci lub światy wymarzone przez najmłodszych. Koty, misie, zające, świnki i inne zwierzęta konkurowały z ludzkimi bohaterami (tancerką, piratem, strażakiem, zwykłymi lub niezwykłymi dziećmi), środkami transportu (pojazdami – samochodem osobowym i wozem strażackim, statkiem, rakieta), a nawet nieistniejącymi stworami (np. Tinky-Winky – fioletowo-niebieskim Teletubisiem). Nie zabrakło także przepięknych pejzaży, jak również bliżej nieokreślonych wielobarwnych kompozycji autorskich. Poduszki zostały przekazane podczas drugiego spotkania z mieszkańcami Domu, które odbyło się 9 grudnia.

BAJKOPI SARZE

W tym samym czasie, w którym projektowano i szyto poduszki (czyli w terminie od 25 listopada do 2 grudnia 2017 r.), szesnaście osób pisało dwadzieścia pięć opowiadań – dziesięć bajek dla pierwszej grupy, siedem – dla drugiej (nazywanej „skowronkami”) i osiem – dla trzeciej (określanej mianem „panter”). Opowiadania były różne – tak, jak różne były pomysły dzieci. Zaskoczenie mieszało się w nich ze wzruszeniem, realność – z fantastyką, strach – z odwagą, dobro – ze złem. Czy to odpowiedni moment na podzielenie się twórczością naszych literatów? Przytoczmy kilka fragmentów.

„KRÓLICZEK ANTOŚ I MAGICZNA NOC”

„Pewnej grudniowej nocy króliczek Antoś z zacięciem przyglądał się rozgwieżdżonemu niebu. Było czyste i niespowite żadną skazą, „zupełnie jak płatki z mlekiem, które jem rano” – pomyślał, uśmiechając się, królik. [...] Antoś udał się do swojego małego, acz przytulnego pokoiku. Zapalił małą lampeczkę, która oświetliła pomieszczenie miękkim światłem. Usiadł na łóżeczku w kształcie marchewki i pomyślał, że ta noc będzie cudowna. Przytulił twarzyczkę do poduszki i – raz, dwa, trzy! – usnął.

↑ Warsztaty Do poduszki, fot. Patrycja Walaszek.

Usnął dosyć szybko, biorąc pod uwagę skalę jego przejęcia. Króliczkowi bardzo zależało, aby przyśnił mu się przepiękny sen. Najlepiej taki, w którym pławi się w marchewkowych cukierkach. O tak! Marchewkowe cukierki, całe tony marchewkowych cuksów!” (aut. Klaudia Rogaczewska).

„ŚPIEWAJĄCY LAS”

„Tup, tup, tup... stąpał mały jeżyk, a na swoich plecach dźwigał gitarę. Za nim szedł olbrzymi niedźwiedź. Bum-bach, bum-bach. Stawiał ogromne kroki, aż cały las się trząsał. Miś miał ze sobą flet. Rozstawił nuty i zaczął stroić swój instrument. Nagle w oddali rozległ się głos:

– Ćwir, ćwir, przepraszam za spóźnienie, ćwir, ćwir, był ogromny korek za siódmą górą, ćwir, ćwir – dyszał mały wróbelek. Musiał szybko frunąć, bo jego policzki były całe czerwone.

– Bzzzzzz nic się nie staaaalo, bzzzzzz, zajmij swoje miejsce – powiedziała pszczołka Basia – dyrygentka całego zespołu.

Wszyscy czekali jeszcze na wężyka Antka, bębniarza, i wronę Asię, która miała grać na pianinie. Do koncertu zostało niewiele czasu, a tych dwojga nikt jeszcze nie widział.” (aut. Natalia Kolankowska).

„MAŁY WIELKI WYŚCIG”

„Do zawodów zostały dwa dni. Pszczoły przygotowywały miodowe smakołyki, psy ustawiały miejsca dla kibiców. Do Piłeczkowa zjeżdżało coraz więcej różnych zwierząt. Za grubą szybą zawodnicy mogli obejrzeć motory, którymi będą się ścigać. Wszystkie były czarne, miały srebrne silniki, a borsuk Stanisław zapewniał, że to najszybsze maszyny w całej Francji. W dzień wyścigu zwierzęta miały ostatnią szansę, by się zapisać. Borsuk Stanisław dalej skrupulatnie wybierał, kto może, a kto nie może jechać. Nagle, na borsuka i na wszystkie zwierzęta dookoła niego padł ogromny cień. Wszyscy podnieśli głowę do góry.

– S-s-słoń, prawdziwy słoń! – zająknął się borsuk. – Czy, czy Pan, Panie S-S-Słoniu na zawody?

Słoń machnął potwierdzająco trąbą. Stał też tam jeleni Ignacy, który był mistrzem ostatnich zawodów.” (aut. Zuzanna Białostocka).

Na stronie internetowej Domu im. Janusza Korczaka (korczak.gdansk.pl) już wkrótce zamieszczona zostanie relacja z tego wydarzenia wraz z elektroniczną wersją książki. Serdecznie zachęcamy do lektury!

OPOWIEŚCI WIELKIEJ TREŚCI

Warsztaty miały na celu podjęcie współpracy literacko-projektowej. Łącznie w projekcie udział wzięło (aż) sześćdziesięciu pięciu uczestników (wliczając w to organizatora, redaktora oraz ilustratora).

Spotkanie z dziećmi było swego rodzaju wyzwaniem – wszystkie dzieci są chore lub niepełnosprawne, a komunikacja z nimi jest mocno utrudniona (bardzo wiele z nich nie mówi). Uczestnicy w ramach wolontariatu przygotowali niezwykle prace odpowiadające potrzebom najmłodszych – do swej twórczości podeszli z zaangażowaniem, pokazując tym samym, jak piękne i dobre mają serca. Każdy z uczestników był na minimum dwóch spotkaniach, nikt nie zawiódł. Co więcej, zainteresowanie projektem przerosło najśmielsze oczekiwania – utworzono nawet listę osób rezerwowych.

↑ ↑ Warsztaty Do poduszki, fot. Patrycja Walaszek.

Prezenty, ale i sama obecność gości sprawiła podopiecznym Domu ogromną radość; warto podkreślić, że każde z dzieci miało jednego lub dwóch studentów-opiekunów.

Należy także wspomnieć, że sprawna organizacja przedsięwzięcia była możliwa dzięki uprzejmości gospodarzy Akademii Sztuk Pięknych, którzy wsparli projekt poprzez udostępnienie sali potrzebnej do przeprowadzenia warsztatów szycia poduszek i służyli swoją fachową pomocą. Wszystkim zaangażowanym w akcję gorąco dziękujemy!

NAIWNY MARZYCIELE?

My, marzyciele, z marzycieli najwięksi, ludzie na wpół oderwani od ziemi, trochę szaleni i trochę na przekór żyjący, próbujemy reperować świat. Świat, którego wprawdzie nie da się w pełni naprawić, bo stale coś się w nim psuje, odwdzięcza się nam uśmiechem szczęśliwych dzieci – małych superbohaterów, potrzebujących w życiu codziennej porcji magii. Ten świat to kraina czarów – tu wszystko jest możliwe, wyobraźnia nie zna granic, a rzeczywistość kształtuje się od nowa... Dołączysz do nas?

„Kadry zapisane w pamięci”. Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku w obiektywie Witolda Węgrzyna

Mariusz Wrona

Moment kojarzy nam się z mniej lub bardziej określonym punktem zaczepienia w szybko zmieniającej się rzeczywistości, tj. czasie. Stopklatka. Kadr. Moment, to pojęcie, które zawłaszczają i definiują różne dyscypliny – fizyka (moment obrotowy, moment siły, moment bezwładności), statystyka (moment centralny, moment zwykły), geologia... I jak łatwo zauważyć, moment sam w sobie oznacza niewiele. Poszukuje dopowiedzenia w dopełnieniu i prowokuje do odpowiedzi na pytania – jaki moment, czyj moment, czego moment?

64

Ernst Haas wyróżnił niegdyś dwie grupy fotografów – tych, którzy zdjęcia robią i tych, którzy zdjęcia komponują. Ci drudzy pracują w pracowniach, dla pierwszych to świat jest pracownią. I to właśnie dla nich każdy drobiazg, każda zwyczajność, może być źródłem inspiracji. Moment w znaczeniu objawu indywidualnego – tego, co dostrzeżone, przechwycone w locie i utrwalone. Kadry zapisane w pamięci.

Wystawa archiwalnych fotografii autorstwa Witolda Węgrzyna, wieloletniego pedagoga Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, mentora i opiekuna artystycznego kilku pokoleń studentów, przywołuje – utrwalone z udziałem światłoczułych emulsji, zapisy z historii Uczelni – sylwetki pedagogów, ważne wydarzenia, miejsca. Dzieje Akademii opowiedziane fotografiami. Każde ze zdjęć pokazuje jedynie fragment rzeczywistości i niemałe znaczenie przy jego interpretacji odgrywa kontekst. Niełatwo jest opisać słowami to, co ma się przed oczyma. Komentowanie może być płodne, niekiedy błędne – słowami przecież tak trudno fotografować... Ale zdjęcie bez kontekstu pozwalałoby jedynie na obcowanie z obiektem w wymiarze estetycznym, jak w religii sztuki Carla Dahlhausa – kontemplacja estetyczna jako nabożne skupienie.

KADRY WYSTAWA FOTOGRAFII ZAPISANE W PAMIĘCI

AKADEMIA SZTUK
PIĘKNYCH W GDAŃSKU
W OBIEKTYWIE
WITOLDA WĘGRZYNA

10.04 – 4.05.2018
WERNISAŻ: 9.04.2018, 18:00

ZBROJOWNIA SZTUKI
TARG WĘGLOWY 6, GDAŃSK

ASP.GDA.PL

CZYNNE CODZIENNIE W GODZINACH 12–18

KURATOR: WITOLD WĘGRZYN

KURATORZY POMOCNICZY I AUTORZY TEKSTÓW:
ANNA POLAŃSKA, MARIUSZ WRONA

KONCEPCJA WIZUALNA: PIOTR PALUCH

PATRONAT:
DR HAB. KRZYSZTOF POLKOWSKI
REKTOR ASP W GDAŃSKU

OPIKA MERYTORYCZNA I ARTYSTYCZNA:
DR HAB. ADAM KAMIŃSKI
PROREKTOR DS. KSZTAŁCENIA I STUDENCKICH

STILL FRAMES IN MEMORY.
HISTORY OF ACADEMY OF FINE ARTS
IN GDAŃSK BY WITOLD WĘGRZYN

OPEN EVERYDAY FROM 12 AM TO 6 PM

CURATOR: WITOLD WĘGRZYN

ADDITIONAL CURATORS AND TEXT AUTHORS:
ANNA POLAŃSKA, MARIUSZ WRONA

KEY VISUAL: PIOTR PALUCH

PATRONATE:
DR HAB. KRZYSZTOF POLKOWSKI
RECTOR OF AFA IN GDAŃSK

ARTISTIC AND SUBSTANTIVE SUPERVISOR:
DR HAB. ADAM KAMIŃSKI
VICE-RECTOR FOR EDUCATION AND STUDENT AFFAIRS

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

OPINIA PRACOWNI ZBIORÓW MINISTERSTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

ZBROJOWNIASZTUKI.PL

Dwanaście świetnych fotografii każdego roku to wspaniały plon. Na przekór temu, co zauważył autor cytatu – Ansel Adams, w archiwum fotografii Witolda Węgrzyna dzieł sztuki w wymiarze absolutnym jest znacznie więcej. Pracując z artystą przy scenariuszu ekspozycji, przy wyborze zdjęć, podglądając dylematy autora – któremu zdjęciu oddać pierwszeństwo wyboru (bo ujęć, które artysta „lubi”, jest wiele), nabieram jeszcze większego szacunku do tej dyscypliny sztuki, głównie jednak do samego twórcy, bo odkrywam kolejny z momentów – „moment wrażenia”, że choć przez chwilę patrzę na człowieka, który widział...

←↕→ Kadry zapisane w pamięci, fot. Witold Węgrzyn.

AKADEMIA
SZTUK
PIEKNYCH
W GDANSKU

M

Light

Light as a Creative Tool

Konferencja Naukowa i Warsztaty w Przestrzeni Publicznej dla studentów

8-12 maja 2018

ASP Gdańsk, Wydział Malarstwa

8 maja / 10:00 - 14:00 i 16:00 - 18:00 / PATIO, ASP Gdańsk
Wykłady i dyskusja - wstęp wolny

9 - 11 maja / warsztaty / Stocznia Gdańska
Zapraszamy studentów z polskich i europejskich uniwersytetów i uczelni artystycznych.

12 maja / 15:00 - 18:00 / Stocznia Gdańska
Prezentacja i dyskusja zamykająca Konferencję / wstęp wolny

23.11.2018

100

x

PRO

PAN

GAN

DA

SYMPOZJUM

Wydział Grafiki ASP w Gdańsku
PAN Biblioteka Gdańska
www.bgpan.gda.pl
www.asp.gda.pl

AKADEMIA
SZTUK
PIEKNYCH
W GDANSKU

2017

70

Kalendarium aktywności Akademii
na polach pro-edukacyjnym i pro-kulturowym w 2017 r.

oprac. Monika Scharmach

		
5.01.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Pornografizacja Holocaustu. Ciało – seksualność – wojna</i> Joanna Ostrowska
7.01.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – malarstwo</i> Aleksandra Jadczyk
10.01.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – malarstwo</i> Anna Reinert i Jakub Pieleszek
11–28.01.2017	Wystawa [Wielka Zbrojownia]	<i>A1 Łódź–Gdańsk Gdańsk–Łódź</i> Wystawa Katedry Druku na Tkaninie Wydziału Tkaniny i Ubioru ASP w Łodzi
12.01.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Plakaty filmowe z Ghany</i> Prelekcja z cyklu AFRO KULTURY Dawid Gryza
12.01.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	<i>Do(o)koła sztuki</i> Dzień otwarty studenckich kół naukowych ASP w Gdańsku
14.01.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – rysunek</i> Maria Targońska
15.01.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – litografia</i> Łukasz Butowski
16–22.01.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – kurs ikonograficzny</i>

17–31.01.2017	Wystawa [Galeria Wydziału Grafiki]	<i>Pierwsza Generalna</i> Wystawa Pracowników Katedry Grafiki Artystycznej Wydziału Grafiki ASP w Gdańsku
17.01.2017	Panel dyskusyjny [Wielka Zbrojownia]	<i>Dreszcz, drzazgi i zrzucenie.</i> <i>Porozmawiajmy o słowach, o tym,</i> <i>jak się łączą z ciałem, światem i sztuką.</i> Panel dyskusyjny towarzyszący wystawie Mirosława Bałki i Katarzyny Krakowiak
17.01–5.02.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	<i>Jutro nie przyjdzie nigdy</i> Wystawa Mirosława Bałki i Katarzyny Krakowiak
21.01.2017	Wydarzenie [Zbrojownia Sztuki]	Wielka Aukcja Noworoczna
21–23.01.2017	Wystawa [Dom Chodowieckiego i Grassa, Gdańsk]	Wystawa prac studentów Międzywydziałowego Studium Fotografii ASP w Gdańsku
22.01.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – litografia</i> Łukasz Butowski
26.01.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>BEING EUROPEAN czyli jak studiuje się</i> <i>na europejskich uczelniach?</i> Biuro Karier i Współpracy ASP w Gdańsku
28.01.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta</i> <i>Techniki barwienia tkanin – Shibori</i> Agata Zielińska
31.01.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – rzeźba</i> Sylwia Jakubowska
31.01–12.02.2017	Wystawa [Wielka Zbrojownia]	Wystawa pedagogów i studentów UAP

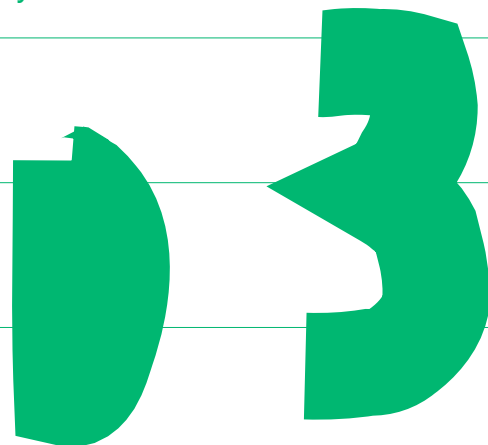

3–14.02.2017	Wystawa [Galeria Wydziału Grafiki]	Z Archiwum litografii ASP Katowice Wystawa Katedry Grafiki z ASP w Katowicach
3–22.02.2017	Wystawa [ECS Galeria Mesa i Galeria WL4]	<i>Stocznia 2</i> Wystawa poplenerowa
4.02.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – malarstwo</i> Aleksandra Jadczyk
14.02.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – rzeźba</i> Sylwia Jakubowska
14.02.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Wykłady Sztuki i Designu <i>Małe ASP</i> Roman Nieczydorowski
15.02.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Zawłaszczenie w projektowaniu</i> Marta Hryc
16.02.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	Projektowanie w świetle idei 2016/2017: <i>Poszukiwanie swojego miejsca w projektowaniu przestrzeni</i> Hanna Bialic i Jakub Piórkowski udział specjalny Martyna Baranowicz
16–26.02.2017	Wystawa [Wielka Zbrojownia]	<i>Młode Malarstwo w Gdańsku</i> <i>Dyplomy 2016</i>

17.02.2017	Wydarzenie [Ratusz Staromiejski, Gdańsk]	<i>Mariusz Kulpa. Przed, po i pomiędzy</i> Promocja monografii Mariusza Kulpy
18.02.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – rysunek</i> Maria Targońska
20.02.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	<i>Wszystko o aerografii w litografii</i> Krzysztof Rukarz
20.02.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	<i>Magia i tajemnice barw zaklętych w roślinach</i> Katarzyna Schmidt-Przewoźna
20.02.2017	Wystawa [Wielka Zbrojownia]	<i>Przenikania – odcienie błękitu</i> Wystawa Katarzyny Schmidt-Przewoźnej
20–22.02.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Warsztaty projektowe z Zuzanną Skalską
21.02.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Design po Designie</i> Zuzanna Skalska
21.02.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – malarstwo</i> Anna Reinert i Jakub Pieleszek
21.02.2017	Wystawa [Galeria OT „Rondo” Słupsk]	Wystawa prac studentów Międzywydziałowego Studium Fotografii ASP w Gdańsku
23.02.2017	Wystawa [Wielka Zbrojownia]	Przegląd Pracowni Katedry Grafiki Projektowej
23.02–5.03.2017	Wystawa [Atrium UAP]	?centrum/periferie! Wystawa pracowników Katedry Działań Artystycznych MINoS
23.02–19.03.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	<i>North Isn't South / Północ nie jest Południem</i> Wystawa Jarosława Flicińskiego

23.02.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	Rozmowa z artystą Jarosław Fliciński i William Fussell	10–29.03.2017	Wystawa [Galeria Debiut, Gdynia]	Malarstwo Wystawa studentów Wydziału Malarstwa ASP w Gdańsku
25.02.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – witraż</i> Anna Waligórska	10–31.03.2017	Wystawa [Café Drukarnia, Gdańsk]	Wystawa prac studentów Pracowni Liternictwa i Typografii
28.02.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – scenografia</i> Katarzyna Zawistowska	10.03–9.04.2017	Wystawa [Gdańska Galeria Miejska 2]	<i>Cud</i> Projekt artystyczno–badawczy, realizowany na Wydziale Malarstwa ASP w Gdańsku
			11.03.2017	Wydarzenie [Kolonja Artystów]	o2 Przegląd prac wideo studentów Katedry Intermediów ASP w Gdańsku
			11.03.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – malarstwo</i> Aleksandra Jadczyk
			12.03.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – litografia</i> Łukasz Butowski
1.03.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Gdynia Design Days – kreatywny sztorm</i> Paulina Kisiel	13.03.2017	Wystawa [Galeria Wydziału Grafiki]	<i>Ferrografia</i> Tomasz Matczak
3.03.2017	Wystawa [Galeria WL4]	<i>Wystawka z drugiej pracowni rzeźby na Wydziale Rzeźby i Intermediów</i>	13.03.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	Warsztaty ferrografii z Tomaszem Matczakiem
7.03.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – malarstwo</i> Anna Reinert i Jakub Pieleszek	14.03.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – rzeźba</i> Sylwia Jakubowska
8.03.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	*** <i>Dla Ciebie ...</i> Promocja tomiku wierszy Franciszka Fenikowskiego	14.03.2017	Debata [Wielka Zbrojownia]	OD NOWA: WŁADYSŁAWOWO ASP – Kierunek Architektura Przestrzeni Kulturowych rozpoczyna współpracę z Gminą Władysławowo
8–28.03.2017	Wystawa [Sztuka Wyboru]	<i>Studencka Grafika Roku 2016–2017</i>	15.03.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Nowe życie zabytków militarnych</i> Dariusz Chmielewski
9.03.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Wszystko o papierze</i> Edyta Gaworowska			

15–17.03.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	<i>Nie jestem stąd</i> Projekt FORMATOVA: Projekcje filmów krótkometrażowych
17–24.03.2017	Wystawa [Dom Chodowieckiego i Grassa, Gdańsk]	<i>IN MEMORIAM</i> Wystawa prac studentów ASP w Gdańsku (Pracowni Fotografii Dokumentalnej, Przestrzeni Audio i Wideo, Edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych – – Specjalność Animacja kultury)
18.03.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – rysunek</i> Maria Targońska
19.03.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – litografia</i> Łukasz Butowski
20–21.03.2017	Wydarzenie [Uniwersytet Gdański]	Targi Akademia 2017
21.03.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – mozaika</i> Anna Waligórska
21–29.03.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	<i>Zróbmy mural na Zaspie</i> Warsztaty projektowo–realizacyjne Gdańskiej Szkoły Muralu i Inicjatywy Miasto
22.03.2017	Wykład [Mała Zbrojownia]	<i>Traffic Design – działania w przestrzeni publicznej</i> Monika Domańska
22.03–2.04.2017	Wystawa [Galeria Wydziału Grafiki]	<i>Wielkie żarcie – kres cywilizacji świniojadów?</i> Mikołaj Harmoza
23.03.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	Dzień Kultury Fizycznej
24–26.03.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	Dzień Sztuki, Designu i Kultury oraz Dni Otwarte

24–26.03.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Maraton Rzeźby Dni Otwarte
25.03.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – witraż</i> Anna Waligórska
28.03.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – scenografia</i> Katarzyna Zawistowska
28.03–1.04.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	<i>Dotknij Teatru w Trójmieście</i>
28.03–1.04.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	<i>Dotknij Teatru w Trójmieście</i>
29.03.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Projektant w pociągu</i> Marek Adamczewski
30.03.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Wykłady Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta</i> Hubert Bilewicz
30.03.2017	Panel dyskusyjny [Wielka Zbrojownia]	(roz)brojenie sztuki: cykl dyskusji panelowych <i>Bezbronność sztuki</i>
1.04.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – malarstwo</i> Aleksandra Jadczyk

3–5.04.2017	Wykłady [Wielka Zbrojownia]	<i>Seeking strategies of art creation and teaching</i> Miguel Ranilla
3–18.04.2017	Wystawa [Galeria Wydziału Grafiki]	<i>PRACOWNIA NARRACJI FOTOGRAFICZNEJ</i> Wystawa prac studentów Wydziału Sztuki Mediów ASP w Warszawie
4.04.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – malarstwo</i> Anna Reinert i Jakub Pieleszek
4–9.04.2017	Wystawa [Superstudio PIŪ, Mediolan]	<i>POLISH DESIGN. Tomorrow is today</i>
4–10.04.2017	Wystawa [Wielka Zbrojownia]	Wystawa prac studentów MINoSu ASP w Gdańsku
5–30.04.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	<i>Więcej niż reklama – jak to robią Szwedzi</i> Wystawa multimedialna
6.04.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>W stronę sztuki ideowej. Jak wprowadzano sorealizm do polskiej fotografii artystycznej</i> Maciej Szymanowicz
6.04.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Bruno Schulz i płacz fetyszy</i> Paweł Dybel
6.04.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Malować można wszystkim, także farbami.</i> <i>Max Ernst</i> Piotr C. Kowalski
7.04–7.05.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	<i>Litera / Kompozycja / Plakat. Typografia plakatów polskich i szwajcarskich w latach 1945–2015</i>
7.04.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Litera / Kompozycja / Plakat. Typografia plakatów polskich i szwajcarskich w latach 1945–2015</i> Anna Grabowska–Konwent
8–9.04.2017	Konferencja [PPNT, Gdynia]	<i>W sprawie autorów 2017</i>

10.04–14.05.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	Wystawa prac studentów Pracowni Literatury i Typografii (Ekspozycja towarzyszyła wystawie <i>Litera / Kompozycja / Plakat</i>)
11.04.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Wykłady Sztuki i Designu <i>Małe ASP</i> Roman Nieczyporowski
11.04.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – rzeźba</i> Sylwia Jakubowska
13.04.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Pomnik – antypomnik – amnezja – anamneza.</i> <i>Czyje życie godne jest upamiętniania?</i> <i>Rzeźba pomnikowa dzisiaj</i> Wojciech Szymański
14.04.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	<i>Actus Humanus w Wielkiej Zbrojowni</i>
20.04.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	Projektowanie w świecie idei 2016/2017: <i>Projektowanie sytuacji scenicznej</i> Abelard Giza, udział spec. Ksawery Kirklewski
22.04.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – rysunek</i> Maria Targońska
25.04.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – mozaika</i> Anna Waligórska
26.04.2017	Wydarzenie [Zbrojownia Sztuki]	Otwarcie Galerii Designu
27.04.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Współczesne interwencje artystyczne w przestrzeniach publicznych – strategie, sensy, znaczenia. Na przykładzie doświadczeń Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 (projekt Wrocław – wejście od podwórza) i Przeglądu Sztuki SURVIVAL</i> Michał Bieniek

27.04.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	<i>Fête funèbre 28.10–27.11.2016</i> Promocja katalogu wystawy
29.04.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – witraż</i> Anna Waligórska
		
4.05.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Miejsce na Twoją reklamę. Chaos w przestrzeni publicznej a egoizm reklamobiorców</i> Michał Parzuchowski
6.05.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – witraż</i> Anna Waligórska
8–13.05.2017	Wydarzenie [Krynica Morska]	<i>Młody człowiek i morze 2017</i> 14. Ogólnopolskie Nadmorskie Spotkania Wzornictwa
8–15.05.2017	Wystawa [Politechnika Gdańska, Dziedziniec Fahrenheita]	<i>Mebel – punkty wspólne</i> Wystawa prac studentów Wydziału Architektury i Wzornictwa ASP w Gdańsku
11.05.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Pomnik – antypomnik – amnezja – anamneza.</i> <i>Czyje życie godne jest upamiętniania?</i> <i>Rzeźba pomnikowa dzisiaj</i> Wojciech Szymański

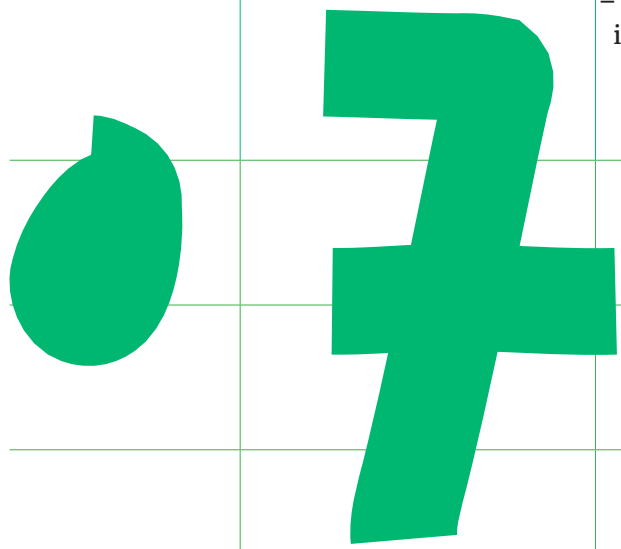
11–12.05.2017	Symposium [Galeria Sztuki Wozownia, Toruń]	<i>(Nie)chciana tożsamość</i>
12.05.2017	Wystawa [Galeria Kontrast, Radom]	<i>ANATOMIA RUCHU</i> Wystawa rysunku studentów i wykładowców Wydziału Rzeźby i Intermediów ASP w Gdańsku
12–13.05.2017	Konferencja [Wielka Zbrojownia]	<i>Sztuka mody</i>
12–13.05.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia, siedziba LPP]	Warsztaty fotograficzne towarzyszące konferencji <i>Sztuka mody</i> <i>4h fashion zine project</i> Małgorzata Popinigris <i>Warsztaty fotografii modowej</i> <i>w LPP E-commerce Studio</i> Marcin Hryniewicz, Tomasz Stefunko <i>Warsztaty projektowania ubioru Fut(u)ro</i> Elżbieta Cios
13.05.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – malarstwo</i> Aleksandra Jadczyk
14.05.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – litografia</i> Łukasz Butowski
16.05.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – malarstwo</i> Anna Reinert i Jakub Pielesek
17.05.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Techniki fotografii wieloujęciowej</i> Dariusz Dyr
17.05.2017	Wydarzenie [Kolonja Artystów]	<i>Znajomi znad morza</i> Promocja książki – spotkanie z artystami i autorami publikacji

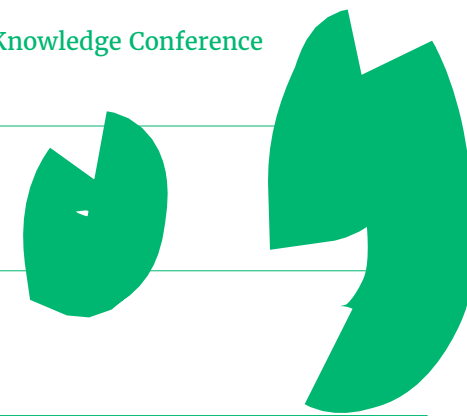
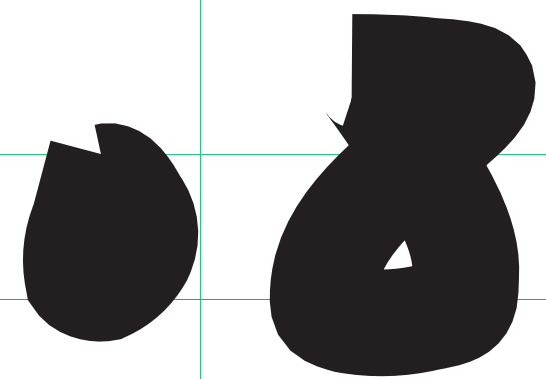
18.05.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Brak obrazu jako obraz: pamięć medium i gry z toposem pustego płótna w wideomalarstwie</i> Marta Smolińska	23.05–4.06.2017	Wystawa [Galeria Wydziału Grafiki]	Łódzka Szkoła Grafiki Wystawa zbiorowa Damiana Idzikowskiego, Pawła Kwiatkowskiego i Piotra Skowrona z ASP w Łodzi
20.05.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia, Zbrojownia Sztuki, Galeria Wydziału Grafiki, Dom Angielski, Mała Zbrojownia]	<i>Noc muzeów:</i> Wystawa prac studentów Wydziału Malarstwa; Wystawa <i>Fotografia w Gdańsku</i> , wykład towarzyszący Ireneusza Dunajskiego <i>Pionierzy i następcy – krótka historia fotografii</i> ; Wystawa <i>Łódki, jachty i statki. Pracownia Architektury Okrętów 1958–2016</i> ; Galeria Designu; Wystawa <i>Litera / Kompozycja / Plakat</i> ; Spektakl: TeART pt. <i>RUBLOW</i> ; Warsztaty sitodruku; <i>Maraton Rzeźby</i> – warsztaty rzeźby i rysunku dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wpał studenckich prac w technikach RAKU; Wystawa Mariusza Gorzelaka z ASP we Wrocławiu	24.05.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Kamuflaż jako narzędzie komunikacji wizualnej</i> Maciej Dojlitko
21.05.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – litografia</i> Łukasz Butowski	24.05.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Emotional design in stressed times and conflicts</i> Arie Ruder
22–25.05.2017	Wykłady [Wielka Zbrojownia]	Cykl wykładów Jarosława Krawcenki o tematyce poświęconej relacjom polsko-ukraińskim z końca XIX w., początku XX w. oraz XX-lecia międzywojennego	25.05.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	<i>A Cube in Disguise!</i> Ron Dalva
23.05.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	<i>Alternative Photography & Printmaking in Hong Kong</i> <i>School of Design Students works in Visual Commendation from the School of Design</i> <i>The Hong Kong Polytechnic University</i> HUNG Keung	27.05.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	Konferencja prasowa z Wiceministrem Jarosławem Sellinem
23.05.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – mozaika</i> Anna Waligórska	27.05.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – rysunek</i> Maria Targońska
					
			1–4.06.2017	Wystawa [Dom Chodowieckiego i Grassa, Gdańsk]	<i>Echo Pamięci</i> Wystawa prac studentów ASP w Gdańsku z kierunków Intermedia i Animacja Kultury
			3.06.2017	Wydarzenie [Galeria WL4]	GALAKTYKA HUGON Benefis profesora Hugona Laseckiego
			9.06–9.07.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	Tadeusz Kantor <i>Brudnopisy, Multipart</i>

21.06.2017	Wydarzenie [Wielka Zbrojownia]	<i>Nowe oblicze Władysławowa</i> Podpisanie listu intencyjnego, oficjalnie inauguracyjnego współpracy ASP w Gdańsku z Gminą Władysławowo
21–23.06.2017	Konferencja [Dwór Artusa, Twierdza Wisłoujście]	<i>Fortyfikacje pomiędzy Bałtykiem a Morzem Czarnym. Zarządzanie i ochrona dziedzictwa obronnego</i>
30.06–9.07.2017	Wystawa [PPNT, Gdynia]	<i>Dyplomy ASP: Architektura i Wzornictwo Gdynia Design Days</i>
30.06–9.07.2017	Wystawa [PPNT, Gdynia]	<i>Infuture food lab</i> Efekt interdyscyplinarnej współpracy gdańskiej ASP (Architektury i Wzornictwa – Pracowni Designu Eksperymentalnego) i Infuture Hatałska Foresight Institute
2–16.07.2017	Plener [Rodowo]	<i>Pole Sztuk</i> XXVII Plener rzeźbiarsko-malarski w Rodowie
10.07–14.09.2017	Wystawa [ECS]	<i>Bursztyn Bałtycki. Tradycja i innowacja</i> Projekty studentów Wydziału Architektury i Wzornictwa ASP w Gdańsku
17–25.07.2017	Warsztaty [Podwale Przedmiejskie, Okopowa, Gdańsk]	<i>Namaluj swój mural zakochany w Szekspirze!</i> Iwona Zając

20–26.07.2017	Plener [Sokołowsko]	7. Międzynarodowy Festiwal Sztuki Efemerycznej Konteksty w Sokołowsku Plener studentów Intermediów
28.07–27.08.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	<i>IX Ogólnopolska Wystawa Najlepsze Dyplomy Akademii Sztuk Pięknych 2017</i>
28.07.2017	Panel dyskusyjny [Wielka Zbrojownia]	<i>Polityka wrażliwości młodych twórców</i> Panel dyskusyjny krytyków sztuki towarzyszący IX Ogólnopolskiej Wystawie Najlepszych Dyplomów Akademii Sztuk Pięknych 2017
23–27.08.2017	Konferencja [Wielka Zbrojownia]	<i>ESCON 2017</i> Transfer of Knowledge Conference
4–16.09.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	<i>XVII International Iron Casting Workshops</i> Międzynarodowe Warsztaty Odlewnicze
26.09–15.10.2017	Wystawa [Polska Akademia Nauk Stacja Naukowa w Wiedniu]	<i>GNIAZDO</i> <i>Polska sztuka współczesna wobec Granic</i>
28.09–8.10.2017	Wystawa [Wielka Zbrojownia]	<i>Zygmunt Karolak malarstwo, rysunek</i> 14. edycja cyklu Ocalić od zapomnienia

Październik 2017

Jubileusz
[Zbrojownia Sztuki, Galeria Gdynskiego Centrum Filmowego, Mała Zbrojownia, Drukarnia, Galeria Na Miejscu, Garnizon, Galeria Wydziału Grafiki, Galeria Liceum Plastycznego, Dom Chodowieckiego i Grassa w Gdańsku, Biblioteka Gdańska PAN, Wielka Zbrojownia, Biała Baszta, Muzeum Miasta Gdyni, Dom Angielski, Sztuka Wyboru, Garnizon, Galeria ZPA]

10 lat Wydziału Grafiki:

Wystawa 10 lat Wydziału Grafiki;
Wystawa plakatów filmowych;
Graficzna Pecha Kucha;
Koncerty – *Maszyna do mięsa, Nagrobki*;
Wystawa znaków graficznych;
Wystawa prac **Sławomira Witkowskiego** – *Fantomy obecności*;
Wystawa *Najpierw okładka! Polskie okładki książkowe 1944–1970*;
Wystawa plenerowa *Najpierw okładka! Polskie okładki książkowe 1944–1970*;
Konferencja *Najpierw okładka! Polskie okładki książkowe 1944–1970*;
Wystawa grafik studentów i prowadzących z Pracowni Podstaw Grafiki Artystycznej;
Mapping animowanych grafik – Chodowiecki na urodzinach u Grassa Pracownia Animacji promienie świetne;
Symposium *Drukowane piękno*;
Wykład **Kyryla Tkaczowa** *Ukrainian Typography*;
Warsztaty kaligraficzne z **Kyrylem Tkaczowem**;
Finisaż wystawy grafiki studentów, pracowników i sympatyków Wydziału;
Promocja (z udziałem artysty) monografii **Józefa Wilkonia** wydanej przez wydawnictwo Czysty Warsztat;
Wystawa gwaszy i rysunków **Józefa Wilkonia** z lat 1956–1960;
Warsztaty projektowania książek z **Józefem Wilkoniem** i **Januszem Górskim**;
Z archiwum 10-lecia wystawa studentów Pracowni Litografii;
Wystawa Wydziałowa;
Kobiety – wystawa **Katarzyny Łukasik**

3.10.2017

Warsztaty
[Mała Zbrojownia]

Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu
Małe ASP – mozaika
Anna Waligórska

7–31.10.2017

Wystawa
[Galeria Refektarz,
Kartuzy]

4. *Studenckie Biennale Małej Formy Rzeźbiarskiej im. prof. Józefa Kopczyńskiego 2017*
Wystawa pokonkursowa

13.10.2017

Wydarzenie
[Wielka Zbrojownia]

Inauguracja Roku Akademickiego 2017/2018

14.10.2017

Warsztaty
[Wielka Zbrojownia]

Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu
Akademia Otwarta – rysunek
Maria Targońska

16–18.10.2017

Warsztaty
[Żuławski Ośrodek Kultury]

Warsztaty rysunku przestrzennego *Więźby*

16.10–10.11.2017

Wystawa
[Żuławski Ośrodek Kultury]

Odształcenia
Wystawa prac studentów Pracowni Mariusza Białeckiego

17.10.2017

Warsztaty
[Mała Zbrojownia]

Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu
Małe ASP – rzeźba
Sylwia Jakubowska

17.10.2017

Wykład
[Wielka Zbrojownia]

Kulturalne Wykłady Sztuki i Designu
Małe ASP
Roman Nieczyporowski

18.10.2017

Wykład suplementarny
[Wielka Zbrojownia]

Projektowanie smaku – trendy w cukiernictwie
Tomasz Decker

19.10–5.11.2017

Wystawa
[Wielka Zbrojownia]

Rzeczy. Kultura Materialna

20–21.10.2017

Warsztaty
[Wielka Zbrojownia,
Galeria Pionova]

Interference Festival 2017
Samuel Jugnet, Aleksander Celusta, Dominik Lejman, Aneta Szyłak, Zorka Wollny

24.10.2017

Warsztaty
[Wielka Zbrojownia]

Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu
Małe ASP – scenografia
Katarzyna Zawistowska

26.10.2017

Panel dyskusyjny
[Wielka Zbrojownia]

(roz)brojenie sztuki: cykl dyskusji panelowych
Sztuka jako młot

26.10.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Wykłady Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta</i> Hubert Bilewicz
27.10–26.11.2017	Wystawa [Gdańska Galeria Miejska 1]	<i>Mgła przyszła na kocich łapach. EXPERIENCE</i> Wystawa studentów Intermediów ASP w Gdańsku Pracowni Jarosława Czarneckiego
28.10.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – witraż</i> Anna Waligórska
31.10.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – malarstwo</i> Anna Reinert i Jakub Pieleszek
Październik – Listopad 2017	Wydarzenie [Mała Zbrojownia, Galeria Refektarz w Kartuzach, Galeria Pionova, Zbrojownia Sztuki, Wielka Zbrojownia]	<i>Projekt SKALA:</i> Warsztaty badawcze pt. <i>SKALA</i> dla zespołów studentów Katedry Specjalizacji na Wydziale Rzeźby i Intermediów; <i>IV Studenckie Biennale Małej Formy Rzeźbiarskiej</i> <i>im. prof. Józefa Kopczyńskiego w Poznaniu;</i> Wystawa prac pedagogów Katedry Specjalizacji na Wydziale Rzeźby i Intermediów; Wystawa wybranych prac studenckich powstałych podczas warsztatów badawczych <i>SKALA</i> ; Konferencja pt. <i>SKALA w rzeźbie, rzeźba</i> <i>w skali</i> wieńcząca cykl wystaw i warsztatów badawczych;
4.11.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – malarstwo</i> Aleksandra Jadczuk

5.11.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – litografia</i> Łukasz Butowski
7.11.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – rzeźba</i> Sylwia Jakubowska
8.11.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Krajobraz Kulturowy Żuław</i> Bogna Lipińska
8.11.2017	Wydarzenie [Mała Zbrojownia]	Przeгляд poplenerowy prac studentów Kierunku Rzeźba
9–10.11.2017	Konferencja [Wielka Zbrojownia]	<i>REVOLUTION NOW! Stulecie Rewolucji. Tradycja awangardy i perspektywy nowoczesności</i>
9–10.11.2017	Konferencja [Wielka Zbrojownia]	<i>Pomiędzy mapą a terytorium.</i> <i>Strategie artystyczne wobec antropologii miejsca</i>
9–19.11.2017	Wystawa [Galeria Wydziału Grafiki]	<i>FOTO ASP LODZ</i> Wystawa Katedry Fotografii i Multimediiów ASP w Łodzi
9–19.11.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	<i>Untitled I</i> Wystawa Pracowni Podstaw Fotografii
10–24.11.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	<i>KHÔRA. Wilno w Gdańsku</i> Projekt From Gdańsk to Vilnius
12.11.2017	Warsztaty [Dom Angielski]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – litografia</i> Łukasz Butowski
14.11.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – mozaika</i> Anna Waligórska
14.11.2017	Wydarzenie [Zbrojownia Sztuki]	<i>Intoocoolors – performance malarski</i> Projekt Kultura ma wiele twarzy

15.11.2017	Warsztaty [Zbrojownia Sztuki]	<i>Z pędzla ..... malowane</i> Projekt Kultura ma wiele twarzy
15.11.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>Architektura jako symbol Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku</i> Bazyli Domsta
16.11.2017	Wykład [Wielka Zbrojownia]	Projektowanie w świecie idei 2017/2018: <i>POST-GRAFFITI</i> Stach Szumski, Tomasz Kaczyński
16.11–8.12.2017	Wystawa [Wielka Zbrojownia]	16/17 Projekty studenckie Architektury i Wzornictwa
16.11.2017– 8.01.2018	Wystawa [Galeria Wnętrz City Meble]	<i>MEBEL</i> Wystawa prac studentów ASP w Gdańsku Pracowni Projektowania Mebla
20–29.11.2017	Wystawa [Galeria Wydziału Grafiki]	<i>Istota Rzeczy (Ceramika)</i> Bożeny Sacharczuk
21.11.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – scenografia</i> Katarzyna Zawistowska
22.11.2017	Wykład suplementarny [Wielka Zbrojownia]	<i>How might place influence the work we create?</i> <i>Wokół ceramiki</i> Jerry Hendershot
22–23.11.2017	Warsztaty [Studio 57, Gdańsk]	Warsztaty fotografii mody z Magdaleną Czajką
23–24.11.2017	Warsztaty [Zbrojownia Sztuki]	Warsztaty ceramiczne z Jerrym Hendershotem
24.11–9.12.2017	Wystawa [Zbrojownia Sztuki]	<i>WYSPA UPORCZYWY PERFORMATYW</i> <i>3 dekady sztuki niezależnej w Gdańsku</i>
28.11.2017	Konferencja [Wielka Zbrojownia]	<i>Grafika i Malarstwo – dwa przenikające się światy</i>

28.11.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – malarstwo</i> Anna Reinert i Jakub Pieleszek
28.11.2017	Wystawa [Kolonja Artystów]	30h Wystawa poplenerowa Pracowni Przestrzeni Audio i Video kierunku Intermedia ASP w Gdańsku.
29.11.2017	Konferencja [Galeria WL4]	<i>NA NOWO – kierunki rozwoju współczesnej ceramiki artystycznej</i>
30.11.2017	Panel dyskusyjny [Wielka Zbrojownia]	(roz)brojenie sztuki: cykl dyskusji panelowych <i>Sztuka jako lustro</i>
30.11.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	<i>Going upstream – projekt siedziska</i> Wykład wprowadzający do warsztatów projektowych <i>Historia Riverview</i> Vastint Poland Sp. z o.o.
		
2.12.2017	Warsztaty [Wielka Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Akademia Otwarta – malarstwo</i> Aleksandra Jadczuk
5.12.2017	Warsztaty [Mała Zbrojownia]	Kulturalne Warsztaty Sztuki i Designu <i>Małe ASP – rzeźba</i> Sylwia Jakubowska

Akademia w Mieście

(Pół)rocznik Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku
nr 2 – kwiecień 2018

Wydawca:

Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
ul. Targ Węglowy 6
80-836 Gdańsk
tel. +48 58 301 28 01
asp.gda.pl

Zespół redakcyjny:

Anna Polańska
Monika Scharmach
Mariusz Wrona (redaktor prowadzący)
Kontakt: wydawnictwo@asp.gda.pl

Projekt i opracowanie szablonu wydawnictwa:

Eurydyka Kata

Projekt okładki:

Stefan Stefaniszyn, Jan Rosiek

Skład i łamanie:

Stefan Stefaniszyn

Współpraca graficzna:

Piotr Paluch

Nakład: 500 egz.

Druk: Drukarnia WL Sp. z o.o.
80-761 Gdańsk, ul. Elbląska 68 C

Numer zamknięto 4 kwietnia 2018 r.

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmiany, skracania i adiustacji przesłanych materiałów oraz do zmiany ich tytułów. Tezy stawiane przez autorów tekstów mają znamiona autorskiego dyskursu i nie odzwierciedlają stanowisk Władz Uczelni i zespołu redakcyjnego.

Czasopismo *Akademia w Mieście* wydawane jest od października 2017 r. za zgodą Rektora przy współpracy zespołu redakcyjnego i autorów akceptujących 1. równoległość ukazywania się tytułu w wersji drukowanej i elektronicznej oraz 2. nieodpłatne rozpowszechnienie publikacji bez uszczerbku dla osobistych praw autorskich.

ISSN: 2544-4220

Dofinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

W numerze:

Od akademii po godzinach do (roz)brojenia sztuki –
Hubert Bilewicz (dr – Międzywydziałowy Instytut
Nauk o Sztuce ASP w Gdańsku), s. 4

Zwierzęcość Anny Kalwajtys – Katarzyna
Lewandowska (dr nauk humanistycznych
w zakresie nauk o sztuce – Międzywydziałowy
Instytut Nauk o Sztuce ASP w Gdańsku,
Fundacja Wyspa Progress), s. 16

Wystawa „Rzeczy. Kultura materialna” – Piotr
Mikołajczak (dr hab. sztuk plastycznych w zakresie
sztuki projektowej, specjalność projektowanie –
Pracownia Podstaw i Metodyki Projektowania,
Wydział Architektury i Wzornictwa
ASP w Gdańsku), s. 26

Kuchnia malarska – Anna Królikiewicz
(dr hab. sztuk plastycznych w zakresie sztuki
pięknej, prof. ASP w Gdańsku – Pracownia Rysunku,
Wydział Malarstwa ASP w Gdańsku), s. 36

Trwała obecność – Tomasz Sobisz (dr hab. sztuk
plastycznych w zakresie sztuki pięknej, prof. ASP
w Gdańsku – Pracownia Podstaw Rzeźby,
Pracownia Wydziału Rzeźby i Intermediów), s. 46

*Uszyję Ci bajkę, a potem Ci ją opowiem, czyli
o warsztatach „Do poduszki” słów kilka* – Joanna
Łaszcz (II rok II stopnia – Wydział Filologiczny UG)
i Patrycja Walaszek (III rok I stopnia – Wydział
Architektury i Wzornictwa ASP w Gdańsku), s. 56

*Kadry zapisane w pamięci. Akademia Sztuk Pięknych
w Gdańsku w obiektywie Witolda Węgrzyna* –
Mariusz Wrona (dr nauk humanistycznych
w zakresie nauk o sztuce, Kierownik Biblioteki
ASP w Gdańsku), s. 64

*Kalendarium aktywności Akademii na polach
pro-edukacyjnych i pro-kulturowym w 2017 r.* – wybór
i opracowanie Monika Scharmach (Biblioteka ASP
w Gdańsku), s. 70

Październik

1

Inauguracja Roku
Akademickiego 2017/2018

Grudzień

6

Święto Uczelni

Listopad

1

Odeszli w 2017 roku

Grudzień

13

Antoni Dutko

Listopad

2

Zbigniew Parandowski

Grudzień

13

STRAJK!

Grudzień

26

Hanna Żuławska

AKADEMIA
SZTUK
PIĘKNYCH
W GDAŃSKU

ZBROJOWNIA
SZTUKI

ISSN: 2544-4220